

గాంధీ ఉద్యమము: లండను టైముస్ పత్రిక

“గాంధీగారు ఇక్కడముంచేయచేయుచున్నా?”

అను శీర్షికతో లండను టైముస్ పత్రికలో వెలువడిన వ్యాసము

ఏప్రిలు 17 తేదీని వెలువడిన లండను టైముస్ పత్రికలో యిదిగవ వ్యాసము ప్రకటింపబడెను. యివ్యాసమును లండను టైముస్ పత్రిక యొక్క బొంబాయి నగర విలేజురి ప్రాసీ పంపెనని ప్రకటింపబడెను.

బొంబాయి

బొంబాయి నగరములోను తదితర ప్రాంతములలోను శత్యాగ్రహము (సాత్విక నిర్బంధము) యొక్క బాహ్య శక్తిగా ప్రదర్శనములన్నియు ఆదిభారముతో ముగియుటవల్ల జాతీయవాదులు తుదముట్టినది. ౬౦వేలవల వన్న ఉపరక్షేత్రములో మకాముచేసిన సత్యాగ్రహదళము చెదరిపోవుచున్నది. భారత దేశములోని యితర ప్రాంతములందు వీరి మాటలను సులభముగా నమ్మనట్టి ప్రజలవర్గము వీరిసందేశమును బోధించుటకై గాంధీగారు పరిణీతులు చేర్చుట ప్రాంతములకు వెడలిపోయిరి.

గాంధీగారి విషయములో మాత్రము ఇకముందు ఆయన పన్ను గడ ఏది యో యే పరికిని తెలియదు. ఈమహాత్ముడు తనసంకల్పముల విషయములో తనకే నమ్మకము తగినంత లేక యున్నాడనుటకు అవకాశము కలదు. ఆయన ఈలోపుగా దండిసముద్రపు ఇసుకపరమిద ఏమియు తోడక పూర్వము సారాదుకాదులవలన స్త్రీలు విక్రయ నిరోధము చేయవలయునని క్రొత్తగా కొన్ని అస్పష్టమైన ఉపాసన పన్నుచున్నాడు. ఇది క్రొత్తగా కనిపెట్టిన “గమ్మత్తు” ఈ సారాదుకాదుల సాత్వికనిరోధమునందు పురుషులు ప్రమేయము కలుగజేసికొనగూడదని స్పష్టముగా చెప్పెను. ఈజిప్టులమారి ముసలి ఉపాయశాలి కనిపెట్టినవానిలో ఇది యొక మంచిపద్ధతియే—గతవారము జరిగియుండిన ఉత్తర మహారాష్ట్రజిల్లా యనంతరము యీ క్రొత్తయద్యమమును ఉపక్రమింపబడుటకు ప్రేరణయిల్లనని క్రిందిస్థాయిలోనికి వచ్చినట్లున్నది. మీ ప్రభుత్వమునారి ఉప్పును ఒక చిటికెడు దొంగిల్లి మటకును, మీసోదరదేవీయుడు త్రాగకుండా నిరోధించి పూర్వ ధేదముకలదు. అదియునుగాక, సంయుక్తరాష్ట్రము సంగతి యటుండనిచ్చి, కనడాదేశములోను, ఆస్ట్రేలియా ఖండములోను, న్యూజీలాండుదేశములోను పేద్రుపాననిషేధ ప్రచారములు జరిగినప్పుడు అదట్ల స్త్రీలు వారమువల్ల కలిగిన ప్రభావము బహుశః గాంధీగారికి ఘోషయే యుండును.

పోలీసు బహిష్కారము

గుజరాతులో ప్రత్యేక దేశము హెచ్చుగానే యున్నది. అదిబలస్థు సాగవంత్తైన జిల్లాలో రాజద్రోహ కృషి ప్రయత్నములు బాగుగా ఫలించినది. అచట పోలీసు అధికారులను గవర్నరు మెంటు అధికారులను ప్రజలు తీవ్రముగా బహిష్కరించుచుండుటచేత అధికారులకు కాపలిన ఆహారపదార్థములు తదితరపదార్థములు గవర్నరు మెంటువారు నిలువచేసి సప్లయ చేయవలసివచ్చుచున్నది. ఇటీవల గాంధీగారి ప్రియశిష్యులవర్గములో నొకరు తమసందేశమును ప్రజలకెరిగించుచు విదేశీవస్త్రములను ముట్టవలదని చెప్పిరి. విదేశీవస్త్రములను తయారుచేయు వారు ఆవుకొవ్వను ఉపయోగించుచున్నారనియు ఆందువల్ల ముట్టవలదనియు చెప్పిరి. పాతకాలపునాటి అపత్యప్రచార విాసందేశములో ప్రతిస్పందించుచున్నది.

ఇప్పుడు భారతదేశమంతటను వ్యాపించియున్న కల్లోలముయొక్క పర్యవసానమును గురించిచెప్పట ప్రస్తుత సమయములో అసాధ్యమైనవిషయము.

గతవారములో జరిగిన విషయములన్నియు శ్రోదకరించి భీతాహముగా వర్ణించుట చాలా సులభమైనపని. కాని, సుష్కశ్రేణుజనుగా జరిగియుండిన యీ నాటకముయొక్క భావోద్రేకములను తృణీకరించుటమాదా సులభమైన పనియే.

శాసనతీరస్కారము

పాక్షికామిక కలహములను అటుచంటి చిల్లర విషయముల సంగతి యటుండనిచ్చినను, వినుటకు కష్టమైన విషయముల సేకములు జరిగినవని శాసనములను తృణీకరించుటయే గాక ఆసేతుహిమచల పర్యంతము శాసనములు ఉల్లంఘింపబడినవి. అహింసాపద్ధతి యనేది యవకతవక సిద్ధాంతము. ఆచరణలో దుస్సూమై తుదకు సాగలేదు. ఆకల్పలక్ష్యంక విగ్ని ముక్కలై పడి, అందుచే పరిణీతులగు పోలీసువారికిని బొంబాయిలోను తదితర ప్రాంతములలోను కొట్లాటలు జరిగెను. ఇప్పటి వరకు 100 మంది అరెస్టు చేయబడిరి. సుమారు యంతమంది చాలింట్లోని ఇదివరకె అరెస్టుచేయబడి ఒకటికెందు వెలలమును పోలీసులచే ఏమియు చేయబడుచు. ఏమనలైక తోడన మరొక తృణముతో, యీ సవరముతోనికి దిగడదు.

అపాయము లేనిది, విశేషన కా! జబ్బు, జ్వరము, పీల్చము మున్నగు వ్యాధులుగల బిడ్డలకి తగినది.

తల్లీ! మీబిడ్డయొక్క జబ్బును, మలబద్ధకమును పొగొట్టటకు కాలిఫోర్నియా అత్రిపండ్లపర్బత్తు అవసరము “California Syrup of Figs”

20-5

తల్లీ! త్వరపడుడు. ఒకస్కూప్ కాలిఫోర్నియా సిరప్ ను (California Syrup of Figs) యిచ్చిన, మలమును, అపానవాయువులను శరీరమునుండి తొలగించి జీర్ణకోశమునందు మంచి ఆకలిని పుట్టించును. మనల కొద్దినేపటిలో మీబిడ్డ ఎప్పటివలె ఆరోగ్యముగాను, సంతోషముగానుండును. చిరాకుగాను, జ్వరముగాను, పిత్తముగాను, మలబద్ధకముగాను లేక జలుబుతోను ఉన్నప్పుడు, కూడ నిరపాయకరమైన చల్లని పానీయము త్రాగుట కిష్టపడుదురు, ఎట్టిహానినిగాని, అపాయమును చేయదు. మీ కెమిప్టును “కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్”

(California Syrup of Figs) కావలె నని అడుగుము. చంటిబిడ్డలకు, వయస్సువచ్చిన బిడ్డల కివ్వవలసిన పద్ధతులు, పత్య పానవిషయము లన్నియు వివరముగా సీసామీదనే వ్రాయబడి యుండును. కెమిప్టు లందరివద్దను అంగళ్లన్నిటి యందును దొరకును. తల్లీ మీరు కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ ను (California Syrup of Figs) ను కోరుడు. లేనియెడల యిమిటేషన్ నొకదానిని యిచ్చెదరు.

యవజనసమితివారియొక్క గంగవేధులు పిచ్చికేటలు నానాటికి హెచ్చుచు ఆర్భాటములొనకి దిగుచున్నది. అందువల్ల విశ్వనిద్రాంతములను, కళాకాలకను, ప్రైవేటుపాఠశాలలకును దుర్భలపట్టినది. 9 సంవత్సరముల బాలుడు గోదావీధులందు ఉక్కిరింపులతో తిరుగుచున్నాడు. భారతదేశ ప్రతీకలలో పెంగారి బాబూలయొక్క గంభీరోపన్యాస స్థరణిలో చెలువనుచున్న వ్యాసములు చదువుటకు వింతగానే యుండును. ఇందులో వివరకలితమైన విషయములు లేనియెడల నిజముగానే వింతగానుండును. ఇదివరకెన్నడును లేని క్రొత్తపద్ధతిని రాజ్యద్రోహ పూరితమైన అసత్యముల సేకములు ఈ పత్రికలో ప్రకటింపబడుచున్నవి. దేశములోని వ్యాపారమునకు పెద్ద ఆటంకమేర్పడినది కొన్ని బజారులలో చిన్న దుకాణాదారులు చెదరినవారగుటచే వ్యాపారము స్తంభించి యేయున్నది.

దేశముయొక్క భవిష్యత్తునునే గత సంవత్సరమునందు కోరుచు కృషిచేసియుండినవారి అభిప్రాయానుసారముగా అన్నిటికన్న విచారకరమైన పర్యవసాన మొకటి కలదు. నిన్న మొన్నటివరకు భారతీయుల రాజకీయపరిస్థితులందీ నుంచి దినము లందయ్యింకలవను తూర్పుకేళి దృగ్చరణలందుండెను. కాని, అట్టి ఆశలు ఉపకాంతములై తాత్కాలికముగా యీ ప్రళయ మేఘములచే ఆవృతమై మరుగువడిపోయినవి. లాహోరు కాంగ్రెసులో గాంధీగారి నెదిర్చి నిలువబడిన మితవాదులు గూడ క్రమేకతని మతములోనికి దిగుచున్నారు. వారు స్వయముగా కృతనిశ్చయమై యింనులో చేరుచున్నారో ప్రజాభిప్రాయబలమునకు జరచి చేరుచున్నారో తెలియదు. సర్ లేట్ బహదూరు ప్రభుగారు తమచేయలను ముడుచుకొని, మాట్లాడుతారు. తమ పర్యవక్షమహాసభ ఎప్పుడు సమావేశమగునో నిరారణచేయకుండా వాయిదావేసిరి. దేశములోనున్న సామాన్యమానవులను కాండుచేయింపబడుగూర్చిగాని నైమను నివేదికను గూర్చిగాని నిరీక్షణ ఏభియును యివ్వకులేదు. ప్రస్తుతాంశోదనమే వారిని పూర్తిగా ఆక్రమించియున్నది. ఈవిషయము నిరుత్సాహకరమైనదేగాని, ప్రత్యక్షసఖ్యమైయున్నది.

మనకు ధైర్యమునుకలిగించు, స్పూచనలు నైత్యేనంపియు చిరాలోని ఇచ్చుచున్నదే. మనకు ఆనకూలనమున విషయములకూడా ఏమేమి కలవో కొంచెం అనుమానముతోనే ఏచారించడమగును. గుజరాతులోతప్ప మరెచ్చటనుగూడ జనసమదాయము పరిణీతులతోలేక శాసనధిక్కారముచేయునను నూచనలులేవు. యూరోపియనులమీద పగసాధించుట ఎక్కడనో, ఏదీటి వెండు, స్వదర్శనములలోతప్ప మరెచ్చటనులేదు.

అరెస్టులవల్ల ప్రజలలో ఉద్రేకము రోషము కలిగినది. కాని గాంధీగారి అనుచరులవారు ఆ నేక ప్రాంతములందు నాయకులుగా నున్నారు. వీరందఱును బాగ్రత్తగా రంగము నుండి తొలగించబడిరి. అందువల్ల మహాత్ముని ఆదేశములను ప్రజలలో వ్యాపింపచేయుగల విద్యార్థికులను ప్రముఖులు యిప్పుడులేరు. ఇరువలె గతము చాలాగలది. కట్టుదిట్టములులేని పటాలమువలెనున్న కాలిగ్రను పరిణీతులను వాయకులే ప్రాణాధారులు. కాని, అశలు ప్రశ్నయథాప్రశ్నముగానే ఉన్నది—గాంధీగారిని అరెస్టుచేయుట విశేషమైనపనియో, అవిశేషమైనపనియో యని స్థితిప్రమైన స్పృహకారకమైన వివాదాంశముగానేయున్నది.

రాజద్రోహమునకు ఆయువుపట్టు బజారులు నిర్వాహక ముగా నుండుట జూచి వ్యాపారమును వినుగుజెందియున్నాడు. దినదిన గండములు గానుండుటచే ప్రభుత్వోద్యోగి మరింత విసుగుజెందియున్నాడు. గాంధీగారిని అరెస్టుచేయుటవల్ల దేశములో కల్లోలముకలుగననియు మితవాదులు మాడ ప్రభుత్వమునారి యెడల విముఖులగుచునయు వాదించుట చాలా బాగుగానే ఉన్నది. కాని, దేశములో యీ వరకే కల్లోలము కలిగినది. అత్యంతసందేహస్పదమైన మితవాదవాదకీ విముఖత్వమును సూర్తి వ్యాపకమొందుట గూడ భాగ్యముకాదు. ఈ రాజద్రోహమునకు ఆయువుపట్టుగానున్న హానిని న్యేచ్చగా వర్ణించుటకు అనుజ్ఞనిచ్చి, మరికేసిన ధౌడల యీ రాజద్రోహ కల్లోల మెట్లు అణచివేయబడగలదో యనుచుచున్నాము సామాన్యులు గ్రహించుట దుష్కరము. (లండను టైముస్)

బందబిలా సత్యాగ్రహవాదము నాయకుడు

నిర్దోషియని వదలివేయబడుట జేన్సూర్, మే 8:—యూనయన్ పంచాయత్ ధారులను చంపుటకు యత్నించెననియు అర్పి చేసెననియు బందబిగ పన్నుల నిరాకరణోద్యమ నాయకులగు విజయచంద్రరాయ్ గారిపై గొనిరాబడిన యభియోగములో పెనుస్పష్ట జడ్జి నిందితుని వదలివేసిరి. ఇరువురు హిందువులను ముగ్గురు ముహమ్మదీయులనుగల జ్యూరీ యొక గ్రహముగా నిందితుని నిరోపించు నిర్ణయమునకు వచ్చిరి. ఈ విచారణముందు రాయ్ గారిని శామ్మీనుమా విడుట చేయుటకు హైకోర్టువాద నిరాకరించె యుండిరి (ఆ. పే.)

రెండువిధముల నుపయోగించదగిన పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్

బల్లపై నుంచుకొనుచు, జేబులో నుంచుకొనుటకు పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ క్లిప్పను తగిలించుదు. ఈచిట్టముగ నివ్వబడును.

బల్లపై నుంచుకొనుచు లేదా చక్కని జేబుకలముగ నుపయోగించుకొనుచు

మీ బల్లపై... ఏమిటి? ఒక చిత్రమైన కలమును యొందుటకు నిలువరాతితోనూ, ప్లాస్టిక్, గాజు, మొదలైనవాటితోను చేయబడినట్లుండే... లేక పురాతనమైనది సిరాబుడియూ. పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ కలము మేల్కొన వ్రాయును. ప్రస్తుతకాలముందు పురుషులు, స్త్రీలు సీరాబుడిలో మంచి వ్రాయుటను మాని పార్కర్ డ్యూఫోల్డ్ పెట్టునే ఉపయోగించుచున్నారు. సిరా ఎల్లప్పుడును సిద్ధముగ యొందును.

మాతనమాదిరి పెట్టు బల్లపై నుపయోగించుటకును, క్లిప్పు తగిలించి జేబులో కూడ ఉంచుకొనవచ్చును.

అమ్మువారిపక్షము నెల్ల పరిక్షించుదు. మా పార్కర్ నుపయోగించి దానియందు గల యభివృద్ధి గమనించుకు. అన్నిస్థానములందు అమ్ముబడును.

పార్కర్ అమ్మువారలు:—
ఎమ్. హంస్లెన్ ఆఫీ అండ్
సన్స్, బందగవీధి, మద్రాసు.
జలాల్ అండ్ సన్స్,
రతన్ బజార్, మద్రాసు.

Distributors,—
Dodge & Seymour, Ltd.,
Bombay, Calcutta,
Madras, Delhi, Lahore,
Karachi.

Parker Duofold

“కదురు (తక్కిలి) మహిమ”

మహాత్ము డిట్టు వ్రాయుచున్నాడు:— డాక్టరు పట్టాభి సేతారామయ్యగారు ఆంధ్రదేశములోని కద్దర తత్వవేత్త. చాల సంవత్సరములుగా కోఆపరేటివు బ్యాంకింగు విషయములో వడుదలమున్నవాడూ. అట్టివాని గణితము విశ్వసనీయమైనది మన దేశములో నేబది లక్షల రాటములపై దినమున కైదు గంటలు పని చేసినవో నొక్క గజము విదేశే గుడ్డతో నుపసరము లేకుండ సరించుకొన ఎప్పుడని యాయన వ్రాయుచున్నాడు భారతదేశములో నన్ని రాటములు నున్న వనియే యాయన యభిప్రాయము. కాని దీనినిన్నిటిని వెలిసెలనుండి పెట్టుగించి పరిశ్రయించుటకు గొంతకాలము పట్టును. క్రొత్త రాటములను త్వరలో నిర్మించుటయు గష్టము. దానిని గొంత పెట్టుబడి కావలయును. కోట్లకొలది జనమున్నారు గాన తల కొక్కరూపిక యనుకొన్నను చాల యగును. రాటముపై గంటకు 800 గజములను తీయగల్గినచో కదురుమీద 100 గజముల నూలు దీయవచ్చును. కనుక నేబదిలక్షల రాటములపై దీయగలుగు దారమును దీయుటకై కోటి యేబదిలక్షల కడుట్లు కావలయును. పనివాండు కదురుతో రోజున కొక గంటయే పని చేయు నెడల 7 కోట్ల 50 లక్షల కడుట్లువలయును. ఏడు నూర కోట్లు భారత జనసంఖ్యలో నాల్గవంతు.

దేశ త్రేమమునకై ఎనిమిది కోట్లమంది రోజున కొక గంట విధిగా పడుట యన్నచో మన యభివృద్ధియు వలన తలత్రిప్పు నెట్టుచున్నది. కాని నేజమైన జాతీయప్రతిభ మను నది యున్నచో నలుగురిలో నొక్కడు దేశమునకై యొక్క గంట పనిచేయుటలో విపరీత మేమియును లేదు. కదురుపై వడుకుట చాల యానందదాయకము. అది మనస్సునకు శాంతి ప్రదము. నానా విధములైన చిక్కులలో బడి యున్న బుద్ధి నది క్షమించజేసి నిశ్శబ్దమిత్రమై నుఖమునిచ్చును. రాటము పాటలు పాడును. అందుచేత నది మీ మనశ్శాంతిని భంగపఱపవచ్చును. కాని కదురు యొక్క నిశ్శబ్దతయే మహర్థవంతమైనది. కనుక నదియే నోడలేని జన సమాహమునకు నిక్కమైన ప్రతినిధి. ఒకసారి యత్నించి చూడుము. మీ మెల్లరము నందుచున్న యానందమునే నీవు పొందగలవు. ఎట్లయినను నది జాతీయ సంపదకు, విదేశవస్త్ర బహిష్కారోద్యమమునకు, స్వరాజ్య ప్రాప్తికి, సహాయకర మనుట నిస్సంశయము.

కృష్ణమూర్తి

గుంటూరులో బహిరంగసభ

గుంటూరు, మే 2:— నిన్న సాయంత్రము శ్రీయుత కేరణు రామస్వామిచౌదరిగారి ఆధ్వర్యము నిర్వహింపబడిన గుంటూరు నగరములోని బహిరంగసభ జరుపబడినది. సభకు రీతల మందిరికైగావచ్చిరి. సభలో శ్రీయుతులు గుంటూరు నరసింహ రావు, కన్నెగంటి సూర్యవారాయణచౌదరి, నెల్లకంటి మృత్యుంజయరావు, (కాళహస్తిమండిపల్లి వెంకటగజేరి) సుదర్శన బాలసుబ్రహ్మణ్యదాసు, వెలివోలు సీతారామయ్య చౌదరిగారు గురవనగిరించిరి.

తదుపరి ఆధ్యక్షులు లుపన్యసించుచు దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారుగారి ఆరెట్టు - విచారణ సంబంధమున ప్రభుత్వము వారు చూపిన కఠినచర్యలను వివరించుచు మంచినిశ్చేదనయు సత్రములోనికి ప్రవేశమొసగ లేదనియు తెలిపిరి. శ్రీ గొల్లపూ స సీతారామరాష్ట్రీగారి ఆరెట్టుచేసినతోడనే యలవరలో డింపువూరరాజుగారి జరుపబడినయు, నాడుజరుగవలసిన వివాహములు సహితము నిజపురుల చేయబడినయు నేడు (1-5-33) గుంటూరులో వారతాళము సక్రమముగ జరుపబడెదదేననియు కారణము ఉపాధితిముగనున్న దనియు మున్ముందు వారతాళము జరుపబడవలసినపుడు జయప్రథముగ నిర్వహింపవలయుననియు హెచ్చరించిరి. నిర్వహింపబడెదదేననియు, సత్యపాలుగార్లకు గుఱించియు, గొల్లపూడి సీతారామ రాష్ట్రీ, దేశభక్త, తదితర నిర్వహింప వలయుటలను గుఱించియు వారీసుగ, గణములకు గుఱించియు, వారీత్యాగములను తెలియ జేయుచు దేశనిర్వహమునకై ప్రాణసమర్పణ మొనరింపవలసిన తరుణ మాసమై నున్నదని తెలియజేసిరి.

అట్లుపైని నిర్వహింపబడిన డాక్టరు ఆలం, సత్యపాలు గార్లను, శ్రీయుతులు పట్టాభిరాములు గుప్త, మరం బాలసుబ్రహ్మణ్యగారి ప్రగాఢ తదితరులను అభినందించుచు తీర్మానము గా వింపబడినది. సభా సంతరము విదేశవస్త్రదహనము గావింపబడినది.

(నవ్వీయివలెఖరి)

సర్వపక్ష సమావేశ రిపోర్టు

నెహ్రూరిపోర్టు తెలుగుపుస్తకములు బెజవాడ ఖద్దరు, ప్లాస్టిక్, బండ్ల, కాంగ్రెసు ఆఫీసు లోను విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నది. కావలసినవారు ఆయాస్థలములలో తీసుకొనవచ్చును.

మెరు 1/- ఒకరూపాయ మార్గం

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా సహకార సమావేశము

నరసాపురం, మే 5:— పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా రెండవ సహకార సమావేశము తాడేపల్లి గూడెమునందు మే 5, 6, 7 తేదీలలో జరిగెను. డా॥ గురమూర్తిగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. నూరుమందికిపైగా సహకారులు సమావేశమైరి. వచ్చిన వారిలో ప్రముఖులు శివుడు శివరావు, తమ్మిశెట్టి వీరన్న, తల్లాద్రగడ భీమేశ్వరరావు, కలిందిండి సీతారామరాజు, కల్లెపాళెం బ్రహ్మానందం, పెమ్మరాజు వారాయనరసింహం, అద్దాల చినదేవయ్యగార్లు కలరు. ప్రేక్షకులుగా వచ్చిన వారలు గూడూరి రావచంద్రుడు, కలిందిండి గంగరాజు, యెద్దకపూడి నుబ్బరావు, యెద్దకపూడి వెంకట్రమ్మం, పాళల సోమయ్య, దేశరాజు వెంకటరావు గార్లు.

కోడి వారయ్యగారు స్థానిక సహకారసంఘమున కధి పతులు. తమ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షోపన్యాసమున మండలమున సహకారోద్యమమునకు తగులుచున్న అంతరాయముల గూర్చి ముచ్చటించిరి. నరసింహదేవర సత్యవారాయణగారు సమావేశ ప్రారంభోత్సవము జరుపుచు ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, రష్యాదేశము లందు సహకారులు చేసిన సేవలనుగూర్చి ఉత్సాహవంతముగా ను పన్యసించిరి. డా॥ గురమూర్తిగారు ఆధ్యక్షోపన్యాసమున దేశ మందలి పరిస్థితులను విశదీకరించుచు, సహకార మే తన మతమనియు, దాని విలననే మానవ సమత్వము, సామరస్యము సిద్ధింపగలవనియు ఉత్పత్తి కొనుగోలు మధ్య లాభములకు జవురుచున్నవారి నొకవంక ప్రతిఘటించుచు, మరియొకవంక రాజ్యాంగమే ఆస్తిని స్వాధీనపరచుకొనవలెనను తత్వము నకు కూడ యెదురు నిలిచి పోరాడుననియు నిర్వచించిరి. ఆ మండలమునకు పూర్వము వన్నె తెచ్చిన గృహపరిశ్రమలను తివానీ, శేత, బొచ్చుతో బట్టలనేయుట, గాజులపరిశ్రమ, పొగాకు, ప్రత్తి, వస్త్రములు, మొదలైనవానిని పునరుద్ధరించి మండలాభ్యుదయమునకు లోడ్డుడుడని సహకారులను ప్రార్థించిరి.

తీర్మానములలో భారతదేశమందలి సహకారులెల్ల సభి నందించునదేకటి కావింపబడినది. షెడరేషనులను తీసివేయవలెనావలదా యనువిషయమునుగూర్చి చర్చితమగుగా పోగడె. తీసివేయకూడదనువారివాదము నెగ్గెను. ఏలూరు అసెంబ్లీ డివిజింగారు సమావేశమునకు వచ్చియుండిరి.

భీమిడిపాటి సత్యనారాయణ

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

(అ)

ఈ క్రింది రిజల్టుల నెబరుగుల అభ్యర్థులు గత మార్చి ఏప్రిల్ నెలలలో జరిగిన యాక్రిందపరీక్షలయందు కృతార్థులైరి.

బి. ఏ. ఆనర్సు డిగ్రీ పరీక్ష

బ్రాంచి 1-లెక్కలు

1 వ తరగతి:-

2 9 27 28 35 38 42 293 299 301 325 328 and 330.

2 వ తరగతి:-

6 13 21 23 30 34 37 43 44 45 47 281 300 302 305 and 329.

3 వ తరగతి:-

1 3 4 5 12 14 16 18 22 24 25 26 31 33 39 41 46 279 280 284 290 292 294 295 296 323 324 326 and 327.

బి. ఏ. డిగ్రీకి అర్హులని నిర్ధారించబడినవారు

277 298 303 and 304.

బ్రాంచి (2 బి) భౌతిక శాస్త్రము

1 వ తరగతి:-

89 90 and 92.

2 వ తరగతి:-

85 87 91 and 241.

3 వ తరగతి:-

86 88 93 240 242 244 and 246.

సెప్టిమియర్ నెంబర్.

94 95 96 97 and 98.

బ్రాంచి 3 (చక్ర తి శాస్త్రము)

2 వ తరగతి:-

100 101 106 110 111 116 219 250 and 252.

3 వ తరగతి:-

99 105 107 108 109 113 114 115 117 248 251 253 and 254.

బి. ఏ. డిగ్రీకి అర్హులని నిర్ధారించబడినవారు.

112 మాత్రమే.

సెప్టిమియర్:-

102 103 104 118 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130.

బ్రాంచి 2 (తత్వ శాస్త్రము)

2 వ తరగతి:-

131.

3 వ తరగతి:-

132 133 134 135 136 137 138 139.

బ్రాంచి 3 వ (చరిత్ర ఆర్థిక రాజకీయ శాస్త్రములు)

1 వ తరగతి:-

157 158 160 and 308.

2 వ తరగతి:-

144 151 159 161 164 257 306 307 309 and 312.

3 వ తరగతి:-

140 141 142 143 146 147 149 150 152 153 154 156 163 255 256 258 275 310 311 313 331 333 334 336 337 339 and 340.

బి. ఏ. డిగ్రీకి అర్హులుగ నిర్ధారించబడిరి

145 148 and 155.

బ్రాంచి 3 బి. (చరిత్ర, ఆర్థిక,

రాజకీయ శాస్త్రములు)

1 వ తరగతి:-

170 మాత్రమే

2 వ తరగతి:-

165 166 182 185 190 191 192 193 195 196 261 262 265 266 268 315 and 319.

3 వ తరగతి:-

168 169 171 to 178 180 181 183 186 189 194 259 260 263 264 267 314 316 317 318 321 and 322.

బి. ఏ. డిగ్రీకి అర్హులుగ నిర్ధారించబడిరి

188 and 320

బ్రాంచి 5 (ఇంగ్లీషు భాష, సారస్వతము)

1 వ తరగతి:-

214 మాత్రమే

2 వ తరగతి:-

198 200 202 203 204 205 211 213 269 270 341 and 348.

3 వ తరగతి:-

197 199 206 207 208 209 210 212 215 273 342 349 and 350.

బ్రాంచి 6 (సంస్కృతము, సారస్వతము)

1 వ తరగతి:-

217 మాత్రమే

2 వ తరగతి:-

219 మాత్రమే

3 వ తరగతి:-

216 218 and 220.

యం. ఏ. డిగ్రీ పరీక్ష

బ్రాంచి 1 (లెక్కలు)

2 వ తరగతి:-

136 only.

3 వ తరగతి:-

6 8 10 11 13 14 17 21 22 23 118 119 120 122.

బ్రాంచి 2 (తత్వ శాస్త్రము)

2 వ తరగతి:-

25 and 137.

3 వ తరగతి:-

26 only

బ్రాంచి 3 వ (చరిత్ర, ఆర్థిక, రాజకీయ శాస్త్రములు)

2 వ తరగతి:-

32 39 45 and 140.

3 వ తరగతి:-

30 31 33 34 35 36 40 41 44 46 114 115 138 141 144 and 145.

బ్రాంచి 3 బి (చరిత్ర ఆర్థిక రాజకీయ శాస్త్రములు)

2 వ తరగతి:-

49 55 58 and 68.

3 వ తరగతి:-

52 53 56 57 59 61 64 67 69 70 72 125 126 and 128.

బ్రాంచి 4

2 వ తరగతి:-

75 76 77 and 116.

3 వ తరగతి:-

78 130 and 149.

బ్రాంచి 5 (ఇంగ్లీషు భాష వాఙ్మయము)

2 వ తరగతి:-

133 only

3 వ తరగతి:-

87 89 90 96 98 99 101 105 152 157 159 and 160.

బ్రాంచి 6 (సంస్కృత భాష వాఙ్మయము)

2 వ తరగతి:-

135 only.

బి. ఎస్. సి. డిగ్రీ పరీక్ష (వ్యవసాయము)

1 వ భాగము

2 వ తరగతి:-

1 to 8 11 to 14 16 20 to 25 27 to 35 38 41 42 44 to 49 and 51.

2 వ భాగము

2 వ తరగతి:-

2 4 8 52 53 54 56 60 61 63 65 to 69 72 73 74 79 to 83 and 86.

ఇంజనీయరింగు ప్రథమ పరీక్ష

4 8 16 20 22 23 29 30 32 34 35 46 47 48 51 57 63 64 65 66 73 74 75 77 79 81 82 86 87 98 101 106 108 113 121 123 125 126 128 and 129.

బి. ఇ. డిగ్రీ పరీక్ష

సీనియర్ బ్రాంచి

2 వ తరగతి:-

3 4 6 10 11 12 13 16 17 20 21 23 to 28 30 and 31.

మెకానికల్ బ్రాంచి

2 వ తరగతి:-

32 35 37 39 40 41 42 44 46 47 and 50.

సూక్ష్మగ్రహ పేట

సూక్ష్మగ్రహ పేటలో 24-4-30 తేదిన కాంగ్రెస్ వారు ఉత్సవ కేలం చేసినందుకు మా గ్రామస్థులు ఆవుపును కొనినందుకు సుమారు 80 ముసళ్ళులతో కలసి వచ్చి 25-4-30 తేదిన సమ్మేలు జరిపిరి. 25-4-30 తేదిన సాబులట్ట 55 షెక్ల ప్రకారము తడలిక సాబులట్టను పంపిణీ చేయవలసివచ్చి పంపినారు.

చే. రా. మహమ్మద్ మియాన్ సాహెబు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

గత మార్చి ఏప్రిల్ నెలలలో పై విశ్వవిద్యాలయమువారి చే జరుపబడిన పరీక్షలందు యాక్రింద అభ్యర్థులు కృతార్థులైరి.

బి. ఏ. డిగ్రీ పరీక్ష

చెండవ భాగము ఆర్థిక శాస్త్రము

గ్రూపు 3-ప్రకృతి శాస్త్రము

1 వ తరగతి నెం. 100 మాత్రము.

2 వ తరగతి నెం. 97, 99

గ్రూపు 71 సామాన్య శాస్త్రము

ప్రాచీన భారత చరిత్ర

3 వ తరగతి నెం. 59 మరియు 60

ప్రాచీన చరిత్ర

మనీ ఎకనామిక్స్ పరీక్ష

నెం. 7, 9, 10 మరియు 11.

మనీ ఇకనామిక్స్ (ఆర్థిక పరీక్ష)

1 వ తరగతి, నెం 118 మాత్రము.

వేలం నోటీసు

మి. రా. రా. బి. యల్. నారాయణరావు పంతులు

గార్మింగర్ మి. రా. రా. వోలేజి కేమగిరిరావుగారు (సా

ప్రైటరు పిక్చర్ షాప్) సా. కా. నా. వేలంపు మునుపటి

పడు డిలివరీ చేసుకొనుటకు తప్పిపోయిన ఆర్డరులు పెట్టెలు వు

న్నట్టిగా (As they are) 19 పంక్తులైన (20" X 28"

పైజా ఆర్డరులు పెట్టె 1 లో 26 గలవి) నడుగు కేమగిరిరావు గా

రి లెక్కను సవరించి నారాయణరావు పంతులు గారికి పైక యీ

మెయిలె ది 9 తారీఖు కు క్రమానం సామంకాలము 4 ఘం

టలు లగాయితు కాకి నాడబజార్ లో నాకొట్టువస్త్ర లాట్టుగా

వేలం చేయబడును. గాని కావలసినవారు పా. 5 గోరిడను, పా

చ్చుపాట వైన కొట్టివేయడం వును. పాట ఖాతపరచినవెంటనే

సామూయిచ్చి పెట్టెలు సమ్మించుకోవలయును. లేనియెడల తిరి

వేలం చేసి నష్టము, ఖర్చులు రాబట్టుకోవడము వును.

మర:- ఏప్రిల్ 23 తేదీని జరిగినవేలముకు చాలి

నంతముది పాటదార్లు రానందున ఆకొట్టు నిలుపుచూడ

మయినది.

కాకినాడ } శ్రీకాకోళపు వెంకట్రావు,

4-5-1930 } ఆక్షనరు.

ఆక్షనరు.

మద్రాసు అందు సదరక్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము చెన్నపురియందు సంపూర్ణ హరతాళము

గుడ్డలవర్తకులు మూడుదినములవరకు దుకాణములు మూసివేయుట

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించినవారైన నిన్నటినుండి హుమే పట్టణమునందు కాల్పులవలన వ్యాపించెను. నిన్న సాయంత్రము సత్యాగ్రహ పరిణామము కొందరు పట్టణమునందు ప్రాంతములకును జని మంగళవారము (నేడు) సంపూర్ణ హరతాళము గావింప వలసిగా దుకాణదారులను కోరుచు మహాత్ముని నిర్బంధవార్త నెల్ల తావుల ప్రకటించిరి.

గుడ్డల వర్తకుల తీర్మానము

చెన్నపురి గుడ్డలవర్తకుల సంఘమువారు నిన్నటి సాయంత్రము సభ గావించి గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము పట్ల తమయ సమ్మతిని ప్రకటించుటకై 6 వ తేదీ నుండి మూడు దినముల వరకును గుడ్డల కొట్టులను తెరువరాదని తీర్మానించుకొనిరి. వారము దినములవరకు మూసివేయ వలెనని సభలో కొందరభిప్రాయపడిరి. కాని తుదకు మూడురోజులవరకే హరతాళ మొనరించుట కంగీకరింపబడెను.

నేడు నగరమునందు సంపూర్ణ హరతాళమును జరిపినది. బార్ల బెనలూ ప్రధాన వ్యాపార నిలయములను - గిడ్డంగి పీఠి, ఆదియప్పనాయనిపీఠి కొత్తాల్ బజార్, మింటు పీఠి, బ్రాజ్ కే, బండరు పీఠి, చైనా బజారు మున్నగువిధులందు దాదాపు దుకాణములన్నియు కట్టివేయబడినవి. అచ్చటచ్చట కొన్ని కాఫీహోటళ్లు, కూరగాయల అంగళ్లు మహమ్మదీయులు చిల్లర అంగళ్లు కొన్ని తప్ప తమిళపాకుల దుకాణములు సైతము సంపూర్ణముగ మూసివేయబడినవి. ఉదయ మారంభముగ వ్యాపారములతోను, జనులతోను కంటికిలూడుచు వ్యాపారముకై ఉనికిపట్టుగ గన్పట్టెడి కొత్తాల్ బజారు పొడువడిన పట్టణమువలె నిర్బంధ ప్రదేశమైయున్నది. ఒక్కదుకాణమైనను ముందుకుకాదు. తమిళపాకులు, పువ్వులమ్మకొనువారు సైతము హరతాళము విషయమెరుంగక మొదట తట్టలతో వచ్చిరి. కాని ఈ విషయమెరింగిన పిమ్మట వారుగూడ వెడలిపోయిరి. చైనా బజారులో విదేశీ మద్యము లమ్మ దుకాణములు తెరువవలసి తక్కిన వన్నియు మూసివేయబడినవి. బ్రాజ్ కేయందు యూరోపియనులకు ఆహారములను, విదేశీ మద్యముల నమ్మడి హరిసన్ కంపెనీ మొదలగువారిక రిస్టరు తప్పమిగిలినవారందరును తమంతటా మే మూసివేసిరి. తిరువల్లి కేక్రీ, మైలాపూరు మాంటుకోర్డు మొదలగు వోల్టగూడ భారతీయుల దుకాణములు చాలాభాగము మూసివేయబడినవి.

ఈ నాటి హరతాళమునందు గమనింప దగిన ముఖ్య విషయ మేమనగా పట్టణమునందు వర్తకులు దుకాణదారులందరును మహాత్ముని నిర్బంధమునకై తమంతట తామే అంగడులను మూసివేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. కేటి ఉదయము నగరమందు ముఖ్యపీఠులలో హరతాళమెట్లు జరుపబడుచున్నదో చూచుటకై ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా తిరుగుచున్నారు. ఎట్టి అల్లరిగాని యంతరంగమును జరిగియుండలేదు. పోలీసువారు ముఖ్యమైన తావులందు కాపలా గా యుచున్నారు. సాక్షి ంటులు ఆక్వా కో హుటలై పీఠులందంతటను తిరుగుచున్నారు. బ్రాజ్ కే లోక్ సర్వేయరు నందు ప్రజలు సమాహముగ చేరుచున్నందున పోలీసువారు వారిని మాటిమాటికి, చెదరగొట్టుచున్నారు. మొత్తముమీద పట్టణమునందంతటను హరతాళము శాంతియుతముగ జరుపబడుచున్నది. స్వరాజ్యపత్రక కార్యాలయము నేడు మూసివేయబడినది. తమిళనాడువారు ప్రత్యేక ఆనుబంధమును వేయుచున్నారు.

144 శక్తును ఉల్లంఘనము

నిన్న సాయంత్రము సత్యాగ్రహులు నాలుగు జతలుగా పట్టణమునందు వేర్వేరు ప్రాంతములకు జని 144 శక్తును నుల్లంఘించి పథలు జేయుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని అన్ని తావులను పోలీసువారడ్డుపడి, వారి ప్రయత్నములను కొనసాగకుండ జేసిరి. వేలుగోపాల్ కెట్టి పాఠశాల పోలీసువారు వలంటియరులను క్రిందబడునట్లు నెట్టినను సత్యాగ్రహులు ఆతావును విడిచిపోనిరకరించినందున, అంతట వారు అరెస్టుచేయబడి పోలీసుస్టేషనుకు గొంపోబడిరియ్యు తెలియుచున్నది.

బాధ కలుగజేయు బెణుకులకు స్తోన్న లినిమెంటు వ్రాసిన వెంటనే బాధ నివారణ కాగలదు

ఆటలాడు వారికి సాధారణముగ బెణుకులు సంభవించును.

స్తోన్న లినిమెంటును బాధ కలుగుచున్న భాగమందు రాచిన బాధ తక్షణమే తొలగును.

Sloan's Liniment kills pain!

న బ ర్త తి మ హ ర్తి మ హ త్తా గాంధీ

గారి ప్రతిమ సెల్యూలాయిడ్ తో చేయబడినది. కూర్చోనిన మాదిరి (8" X 4 1/2") నెల 1-12-0.
3 ప్రతిమలు ఒకేపర్యాయము కొనువారికి బల్లపై నుంచుకొనగగిన టైమెస్స్ ఉచితము.
6 ఒకేపర్యాయము తెప్పించిన రోల్లుగోల్డు చేతిగడియారము ఉచితము.
కె. ఆర్. మిల్లర్ అందు కో., వేళిరి, మద్రాసు.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయుడములో "ఇండియాలో" నెల్ల మొదటివా రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను వక్కారంగులు నలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వివా, మరియితర రకములను ముట్టరు.

180

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

చెన్నపురి గుడ్డలవర్తకుల నిశ్చయము

3 నెలలవరకు విదేశీవస్త్రబహిష్కారము

చెన్నపురి గుడ్డలవర్తకుల సంఘమువారు నిన్నటిసాయంత్రము సమావేశమై సేనగాగాని, లేక ఇతరఫరముల ద్వారాగాని నిన్నటినుండి మూడుమాసములవరకును విదేశీవస్త్రములను దిగుమతిచేయుటకుగాని కొనుటకుగాని, నిలువజేయుటకుగాని నిరాకరించుచు తీర్మానించుకొనిరి.

కలప, రంగున వర్తకులు హరతాళము గావించుట గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముపట్ల తమ అసమ్మతిని ప్రకటించుటకై చెన్నపురి కలప, రంగున వర్తకులసంఘమువారు 6 వ తేదీ మొదలు 8 వ తేదీవరకు (మూడుదినములు) తమ దుకాణము లన్నిటిని మూసివేయుటకు తీర్మానించుకొనిరి.

మోహనవిలాస గ్రంథాలయము గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముపట్ల తమ అసమ్మతిని ప్రకటించుటకై మోహనవిలాస గ్రంథాలయము నేడుమొదలు మూడుదినములవరకు మూసివేయబడును. ఈ మూడుదినములలో గ్రంథములివ్వబడవని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నారు.

చెన్నపురి మహారాష్ట్రసంఘము తిరువల్లికేక్రీయందున్న చెన్నపురి మహారాష్ట్ర సంఘమువారు గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమునకై అసమ్మతిని తెలుపుటగాను నేడు సభను మూసివైచిరి.

దేవరాజముదలిపీఠి, రాసప్పచెట్టిపీఠులయందున్న అద్దములు బట్టలు వార్షికు వర్తకులందరును సభజేసి మహాత్ముని నిర్బంధమునకు నిరసనను దెలుపుటగాను నేటినుండి మూడు రోజులు మూసివేయుటకు నిశ్చయించిరి.

బెజవాడవర్తకులలో అపూర్వసంచలము

నేటికి నాలుగుదినములనుండియు తూనుగుట్ట రామస్వామిని ప్రగార బెజవాడ ధాన్యమున వర్తకులను ఘోర్వీరీతికెంతటను మచ్చుబొడ్డిలో సమావేశపరచి కద్దరు వస్త్రధారణమును గూర్చి ఉపన్యసించుచుండిరి. ఈదినము (5-5-1930) ఉదయం ను. రా. శ్రీ సామా రామయ్యగారి అధ్యక్షతన వర్తకులు సమావేశమై తమందరు నేడుమొదలు విదేశీవస్త్రములను బహిష్కరించి శుద్ధకద్దరునే ధరించెనని దీక్షబూనిరి. అందరును కద్దరుబోపీలు ధరించిరి. ఈబోపీలకు స్వరాజ్యకీటులు ని పవిత్రవాచు మీయబడెను. ఈమటములకై నభివ్యక్త అధ్యక్షులు సామా రామయ్యగారు ధరించిరి. రేపు అందరును కద్దరు వస్త్రధారణలై ఛాయాపటమును తీయించుకొనుట తీర్మానించేసి ఘోర్వీరీయజనానులు తమఘోర్వీరీలలోని పనివాంఛు భిక్షుకు ధరించునట్లు నియమము లేర్పరచుటకు తీర్మానించిరి. ఘోర్వీరీ కూలీలు త్రాగుడు మానునట్లు కక్షనవిధు లేర్పాటుచేపడవని తీర్మానము కావించిరి. మహాత్మాగాంధీగారిసత్యాగ్రహోద్యమమునకు త్వరలో విజయము సేమారుటకును భగవద్దత్తగ్రహము కలుగుటకును వర్తకులు నిత్యము ఉదయమున కృష్ణస్నానమొనర్చి కనీసము పదిదిములు భగవద్దత్తాశ్రమాముచేసి పిమ్మట తమపనులను చేపట్టవలెనని తీర్మానించిరి. భగవద్దత్తాసారమును పదిదినములలో తమకు పూర్తిగ నుపదేశింపుడని వర్తకులు తూనుగుట్ట రామస్వామి గుప్తగారిని కోరగా వారందరులకు సమ్మతించిరి. ధాన్యపువర్తకులు ప్రచారిత మార్గమును, బట్టల వర్తకులును, చిల్లరగా సరకులు అమ్మేడి వర్తకులును, కమిషన్ వర్తకులును, తక్కిన వర్తకసంఘములవారును అవలంబించి ఘోషించుచున్నారు. శ్రీలో నిదివరకే అలజడి బయలుదేరినది. ప్రతి శుక్రవారమును, మంగళవారమును శ్రీమై రాటపు చేరిని పూజించి, ఉత్సవములు సల్పుచున్నారు. ప్రతి యింటను రాటము తిరుగునట్లు ఏర్పాటు జరుగుచున్నది. పురమంతయు రాజకీయాంధోళనము, మత సంస్కారముక్రింద పరిణమించి క్రియారూపము దాల్చుచున్నది.

(బొరుడు)

రాజప్రతినిధికి గాంధీమహాత్మునిరెండవలేఖ

దౌర్జన్య రాహిత్యమే దౌర్జన్యమును జయింపగలదు

దర్శన ఉత్పన్నతాదయల మిదికి పోవునంకల్పము

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనలకు ఖండనము

ఉత్పన్నతాదయల వలెనను ప్రార్థన

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంబి)

నవసారి మే, 5:—రాజప్రతినిధికి పంపవలెనని గాంధీ మహాత్ముడు ఒక లేఖను వ్రాసియుంచెను. కాని యింతలో అర్హతనుబట్టి పంప వీలు కాకపోయెను. గాంధీమహాత్ముని లేఖ ఈక్రింద సమగ్రముగా ప్రకటించ బడినది:—

మిత్రమా, భగవదనుగ్రహమున, నేను సామితులతో దర్శన ఉత్పన్నతాదయలమీదికి పోయి వానిని వశపరుచుకొనుటకు పంక ల్పించుచున్నాను. దర్శన ఉత్పన్నతాదయలు స్వంత అస్తి యని ప్రజలకు చెప్పియుంటిరి. ఇది శుద్ధ అబద్ధము. రాజప్రతినిధి గృహము ప్రభుత్వమువారి వశమునం దెట్లున్నదో దర్శన ఉత్పన్న తాదయలు గూడ అట్లులే ప్రభుత్వమువారివశమునందున్నవి. ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు లేనిది ఒకచిట్టికను ఉప్పుకూడ అక్కడినుండి తీసికొనిపోవుటకు వీలులేదు. నవ్వులాటకును, దుశ్చైతన్యమునకును ఈదాడిని ప్రారంభించితి నని మీరు మూడువిధముల నన్ను నిరోధింప వీలును. (1) ఉప్పుపన్నును రద్దుచేయుటవలన (2) నన్నును, నాసహచరులను అరెస్టుచేయుట వలన మీ రిట్లు చేసినచో నాదేశియులు అరెస్టుయినవారిస్థానే క్రొత్తవారిని నియమింపగలరని నేను తలచుచున్నాను. (3) మమ్ములను కొట్టి చెదరగొట్టవచ్చును. తలపగిలిన ప్రతివాని స్థానే క్రొత్తవారు నియమింపబడుదురని కూడ నేను ఆశించు చున్నాను. చాల ఆలోచించి గాని నేను ఈమార్గము ద్రోక్చి నిశ్చయింపలేదు.

నాగరికపద్ధతుల నవలంబించుట

సాత్విక నిరోధుల వ్యాపారములను నిరోధించుటకు ప్రభుత్వమువారు నాగరిక పద్ధతుల నవలంబింతురని తలచితిని. సత్యాగ్రహములయొడ సామాన్య చట్టములను ప్రయోగించుచో నా కేయధ్యంతరమును ఉండియుండదు. ప్రఖ్యాతనాయకు లెవ్వరును న్యాయసమ్మతముగ విధమున విచారించబడలేదు. ఇంక సాధారణులవిషయమై యేమి చెప్పవలెను? పోలీసులు సాధారణకాంతినికలను క్రూరముగాను, కొన్ని సందర్భముల లో అసభ్యముగాను కొట్టిరి. అక్కడక్కడ యిట్లు జరిగిన చో లెక్కజేయవలసిన పనియుండెడిదిగాదు కాని వంగ, బీహారు, ఉత్తరప్రదేశ్, సంయుక్త, ఢిల్లీ, బొంబాయి రాష్ట్రముల నుండి ఎచ్చిన వార్తలవలన గుజరాతులో నాకేండ్లయెదుట జరిగిన క్రూరకార్యములే ఆయా రాష్ట్రములలో జరిగినవి ధ్రువమునుచున్నది గుజరాతులో జరిగిన దుండగముల కు కావలసినంత సాత్వికము నావద్ద కలదు. పెసావరు, కరాచీ, మద్రాసులలో జరిగిన కాల్యముల అవసరములనియు, ప్ర జలచే పురికొల్పబడినవి కావనియు అనుపశుచున్నది. ఎముక లు నలగగొట్టబడినవి.

జాతీయపతాకమును లాగికొనుట

కాంతిసైనికులనుండి ఉప్పును లాగుకొనుటకు దౌర్జన్య ముప్రయోగింపబడినది. మధురలో 10 సంవత్సరముల బాపిని నద్దనుండి జాతీయపతాకము లాగుకొనబడెను. న్యాయవిరుద్ధ ముగా లాగుకొనబడిన పతాకను తిరుగ నిచ్చివేయ వలసినదని ప్ర జలు కోరిరి. కాని వారు పోలీసులచే క్రూరముగా మర్దించ బడిరి. తరువాత పతాక యివ్వబడెనను విషయమువలన తాము నేరస్థులమని ప్రభుత్వమువారి ఉప్పుకొనినట్లు గ్రహింపదగిన పంక్షదేశములో ఉప్పు సత్యాగ్రహము విషయమై కొలది అరెస్టులు శిక్షలు మాత్రమే జరిగినను కానిసైనికులవద్దనుండి పతాకలను లాగు కొనుటలో దురాహుతులగు క్రూరవిధాన మవలంబింపబడెనని చెప్పుచున్నార పరిపాలకులు తగుబెట్టబడెనట. తినుబండారములు బలవంతముగా లాగుకొనబడెనట. అధికారులకు కూర గాయల నమ్మక పోవుటచే గుజరాతులోని కూరగాయ యంగళ్లపై పోలీసువారు దాడిచెడిరి. ఈపనులు జనసమాహముల యెదుట చేపబడెను. కాంగ్రెసువారి ఆజ్ఞలను శిరసావహించి ప్రజలు యీ క్రూరకార్యములకు ప్రతిక్రియ గావించలేదు.

ప్రభుత్వమువారి అసత్యప్రకటనలు

సత్యముతప్ప మరేదియు మాటలాడవని ప్రమాణము చేసినవారిమాటలను మీరునమ్మువలెనని నేను కోరుచున్నాను. పెద్ద ఉద్యోగియులు ఈ వార్తలను ఖండించుట వట్టి విధ్యయని బాబ్లోని మున్నగు ప్రదేశములలో జరిగిన విషయములవలన

ముజునైనది. ఈకొలదివారములలో కూడ ప్రజలకు అసత్యవిష యములను ప్రకటించుటకు ప్రభుత్వమువారు వెనుదీయలేదు. గుజరాతులో కల్వరు కచ్చేరీలనుండి వెలువడిన ఈక్రిందిప్రక టనలు నిజమును తెలియజేయగలవు.

- (1) పెద్దవారు సంవత్సరమునకు 5 పాండులఉప్పు నువ యోగింతురుకావున వారు పన్నుగా సంవత్సరమునకు మూడుఅ ఛాలనుయిత్తురు. ప్రభుత్వమువారి ఉప్పుగు త్రవీసివేయబడినచో ప్రజలు యంతకంటె హెచ్చుధరలు పెట్టవలసియుండును. మరియు ఉప్పుగుత్రా తీసివేయుటవలన ప్రభుత్వమువారికి వచ్చు నష్టముకూడ భరి చేయవలసియుండును. సమద్రమముండి మీరు చేయు ఉప్పు తినుటకు యోగ్యమైనది కాదు. కావున ప్రభుత్వ మువారు దానిని నాశము చేయుచున్నారు.
- (2) దేశములోని రాట్నపరిశ్రమను ప్రభుత్వమువారు నాశము చేసినని గాంధీగారు చెప్పుచున్నారు. ఇది సత్యము కా దని ప్రతివానికి తెలియును. వీలనగా రాట్నములు పనిచేయ నీ గ్రామమే లేదు. ఇంతియగాను, ప్రతిరాష్ట్రములోను నూలు పడుకువారికి ఉత్తమపద్ధతులు నేర్పబడుచున్నవి. తక్కువ ధరలలో మంచి పనిముట్లు పప్తయి చేయబడుచున్నవి. ఇట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు సాయపడుచున్నారు.
- (3) ప్రతి 5 రూపాయల వడ్డీకి ప్రభుత్వమువారు 4 రూపాయలను లాభకరమగు విధమునఖర్చు పెట్టుచున్నారు.

ఖండన

ఈ మూడు ప్రకటనలను మూడు వేరు వేరు ప్రకటనలనుండి ఉల్లేఖించితి నీ, ఈ ప్రకటనలు మూడును శుద్ధ అబద్ధములని నేను నూచిం పగోరితిని. ఒక్కొక్కరు సంవత్సరమునకు తిను ఉప్పు 5 పాండులుగాను, ప్రభుత్వమువారు చెప్పినదానికి, దాదాపు 8 రెట్లుండును. కావున తలపన్ను అధమత్వము 9 అఛాలయి నను ఉండును. ఆబాలగోపాలము యీ పన్ను నివ్వవలెను. పశువులగుడ ఈ పన్ను నివ్వవలెను.

రెండవవిషయము. ప్రతిగ్రామములోను రాట్నములు న్నవనియు, ప్రభుత్వమువారు రాట్నపరిశ్రమకు సహాయపడు చున్నారనియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పట ఘోరాసత్యము.

ప్రతి 5 రూపాయల ఋణములోని 4 రూపాయలు ఉపయోగకరమగువిధమున ఖర్చుపెట్టబడుచున్నదని ప్రభుత్వ మువారుచేసిన ప్రకటన అసత్యమని ఆర్థికశాస్త్ర విశారదులు ఋజువుచేయగలరు. మోసరాకుమాత్రము మూడు ప్రకటనల నిచ్చట తెల్పితిని. ప్రజలకు బాగా తెలిసిన విషయములే. ప్రభుత్వము వారి తో ప్రత్యక్ష సంబంధమునందు వ్యక్తమగుచున్నది.

ఇప్పుడు అధికారుల అసత్యమునుగూర్చి కొన్ని ఉదా హరణాలనిచ్చెదను. కాంతియుతముగా పిక్కెట్లు చేయుచున్న సత్యాగ్రహులను కల్లంగడివార్డుపైబడికొట్టిరి. మరియు వారు నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా మద్యము నమ్మిరి. సత్యాగ్రహులు కాంతియుతముగా ప్రవర్తించిరిని అధికారులుగూడ అంగీకరిం చిరి. కాని దుకాణదారులు కొట్టుచుండగా మాయచు వారూర కుండిరి. కల్లంగళ్లవారు న్యాయవిరుద్ధముగా మద్యమును విక్ర యించుచుండగా వారేమియు అడ్డుపెట్టలేదు. దుకాణదారులు స త్యాగ్ర హుల ను కొట్టిరని ప్రతివానికిని తెలిసియున్న ను దెబ్బలు తిన్న వారి వద్ద నుండికంపెయింట్లు రాలేదని అధికారులు సాకుచెప్పి తప్పించు కొనవచ్చును.

నిరంకుశపత్రికాశాసన ప్రతిపాదనము

ఇప్పుడు మీరు భారతదేశములో నిదివరకు కని విని యేరగని పత్రికా శాసనమును అమలులో పెట్టినారు. భగత్ సింగు మున్నగు వారి విచారణయందు ఆలస్యము కాకండ మీ రాక అడ్డత్రోవను కనిపెట్టినారు. మీరు ప్రతిపాదించిన శా సనము వలన సాధారణముగా ప్రవలంబింపబడిన పద్ధతులు పో యినవి. కావున అధికారుల ఈ చర్యలవల్ల ప్రజలలో నొక విధమున అసృష్టమైన సైనిక పరిపాలనా పద్ధతినదని చెప్పుట లో ఆశ్చర్య మేమున్నది? ఈ పోరాటము ప్రారంభమై 5 వారములైనదా యైనది. ఇప్పుడే యిట్లున్నది.

అధికారవర్గమువారు తమకోరికలను

చూపునట్లు చేయవలెను

ఇప్పుడు ప్రారంభమైన దౌర్జన్య పరిపాలనముభాగదే శమును ఆవరించులోపుగ నేనుదౌర్జన్యముతో కూడినకార్యక్రమ మును ప్రారంభించి ప్రభుత్వమువారి ఆగ్రహమును కోరినమైనను సక్రమమైన పద్ధతికి మార్పునలయునని నాకు తోచుచున్నది. నేనువివరించిన విషయములు మీకు తెలియకపోవచ్చును. మీరిప్పుడు ఈవివరములను నమ్మునుకూడ నమ్మకపోవచ్చును నాకు మీదృష్టిని ఆకర్షించుటకు నాకొక్క మార్గమేయున్నది. ఈ ఉద్యమమును ప్రారంభించిన వాడనునేను ప్రజలలో కార్యదీ తు ను పురిగొల్పి బాధనుభవమునందు వారికి ఆ విలాపము కలుగజేసిన వాడనునేను. ప్రజలు బాధలనుభవించుటకును తమ సర్వస్వమును కోల్పోవుటకును సిద్ధముగ నున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో సత్యాగ్రహ కార్యక్రమమును సంతూర్ణముగ ఆచరణలోనికి తెచ్చి ప్రభుత్వ మువారి నిజస్వరూపమును వెల్లబెట్టుటకు నేను పూనుకొనవలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారు తమ కోరికలన్నియు మాపనట్లు నేను చేయనుండుట విరితనమునును. వీలయిన ప్రభుత్వమువా రు నిరోధమునకును అక్రమ ప్రవర్తనమునకును ఎంత అధికముగ గడంగడకో ప్రజలు అంత అధికముగ బాధలనుభవించి పంసి ధులైయుండవలెను. ఇదియే సత్యాగ్రహమునందలి ప్రధానసూ త్రము. ప్రజలు దారుణ బాధలను స్వయముగ ఆనుభవించుటయే సత్యాగ్రహ విజయమును.

విపరీతపరిణామమునకు నేను బాధ్యుడనుకాను

నేను నూచించినకార్యక్రమమును అమలునందుంచుట వల్ల విపరీతముగు విషమపరిస్థితులు-ఉదయింపచ్చును. కాని దేశీ యులు నా భావములను అపార్థములను కల్పించబాలరు. నేను నామనస్సునకు నచ్చినభావములను ప్రకటించువాడను. భారత దేశమున 15 వత్సరములనుండియు ఇతరత్ర 20 సంవత్సరముల నుండియు ఒకటే అదర్శమును ప్రకటించుచున్నాను. ఇప్పుడు కూడ దానినే ప్రకటించుచున్నాను. దౌర్జన్యమును ఎదుర్కొని విజయముగాంచవలయుననిన నిష్కల్మషమగు పరిశుద్ధ దౌర్జన్య రాహిత్యమే నాదృష్టము. వేదసాధనము-లేదు. దౌర్జన్యముతో కూడిన ప్రతికారకార్యము మాడకడకు మహా భావము మూడ దౌర్జన్య న్యరాహిత్య ఉద్యమవిజయమునకు అవరోధముగ నుండును. నేను ఇన్నివిధ ముల నా అభిప్రాయములను స్పష్టపరచినను ప్రజలు దౌర్జన్య మునకు గడంగిన నేనందుల కెంతమాత్రము బాధ్యుడనుకాబా లను. ఈబాధ్యుత్వవిషయము నట్లుండ నిచ్చి ఏకారణము ననుస రించియొనను సరే నేను నూచించిన కార్యక్రమమును అమలునం దుంచు విషయమై ఆలస్య మొనర్చుట కెంతమాత్రము వీలులేదు. ప్రపంచప్రవక్తలు నూచించినవిధమునను విస్తారముగ నాఅను భవమువల్ల రుజువైన విధమునను దౌర్జన్యరాహిత్యము బలవత్తర మగు మహాత్మీ గావున నే నీకార్యక్రమమునకు గడంగవలసి యున్నది.

శాసనోల్లంఘనమూ లేక విప్లవమూ?

కాని ఇంకను తీవ్రమగు కార్యక్రమమును అమలునం దుంచుటకు పూర్వము ఈ పన్నును రద్దుచేయ వలయునని విములను కోరుచున్నాము. మీదేశీయులలోనే ఖ్యాతిగాంచినవారు ఈపన్నును తీవ్రముగ ఖండించి యున్నారు. ఈ శాసనోల్లంఘన రూపముగ ప్రజ లందరూ ఈపన్నుపట్ల తమకుగల అసమ్మతిని స్పష్టముగ ప్రక టించియున్నారు. మీకు తోచిన విధమున మీరు శాసనోల్లం ఘనమును ఖండించవచ్చును. కాని మీరు శాసనోల్లంఘనము నకు బదులు దౌర్జన్యముతోకూడిన విప్లవమును ఆశించుచు న్నారా యని ప్రశ్నించుచున్నాను. ఆ శాసనోల్లంఘనము నకు పరిణామము దౌర్జన్యమని మీరు చెప్పుచున్నారు. కాని దౌర్జన్య రాహిత్య సిద్ధాంతమును ప్రభుత్వమువారు గ్రహింప జాలక ప్రజలను పీడించి దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పిరి. భావిదరి త్రకారులు నిర్ణయ మొనగగలరు. కాని ప్రభుత్వమువారి కెట్టి పీడనమునకు గడింగినను దౌర్జన్యకార్యము లొనర్చవలయు నను ఆలోచనకు నాదేశీయులు లొంగుకుండునట్లు భగవంతుడు విష కమును ధైర్యమును బలమును నొసగునని నమ్ముచున్నాను.

కావున మీరు ఉప్పుచట్టమును భద్దచేసి, ప్రజలు ఉప్పు తయారుచేయగూడదను నిషేధపు బుత్తరువును ఉపసంహరింప నిచో, ఈలేఖ ప్రారంభమున నూచించిన దిగ్గజయోత్రను నేను ప్రారంభింపకలేవుదు.

ఇట్లు:—భవచ్చేయోభిలాషి
మో. క. గాంధీ

NOTICE.

It is hereby notified that the Sree Hari Middle School Mudinepalli Limited has undergone voluntary liquidation and M. R. Ry. Hanummara Ramaswamy garu of Peyya has been appointed Liquidator.
The Sree Hari Middle School, Mudinepalli.
3-5-30
Yours Faithfully,
G. V. CHALAPATHI
RAO
For Managing Director

ఆంధ్ర సాహిత్యము

టూరులో కొత్తనిర్బంధములు

మద్ది వెంకటరంగయ్య, శరణు రామస్వామిచౌదరి మాడభూమి నరసింహాచారి, తురగ వెంకటేశ్వర్లు

గార్ల శిక్షలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు, మే 5:—మద్ది వెంకటరంగయ్య, శరణు రామస్వామిచౌదరిగార్ల గుంటూరు యుద్ధాలోచన సంఘ పథ్యులును, మాడభూమి వేదాంత నరసింహాచారిగారు, వకీలు 1921 సం॥ ఏడాదిపాటు శిక్షననుభవించినవారను, తురగా వెంకటేశ్వర్లుగారు, తెనాలి ప్రచారకులును, కనక రివల్వర్ నిన్నును అరెస్టు కాబడిరి. ఒంగోలు సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు ఆమన ప్రకారము కేసును వారు వీరిని విచారించుదురు.

కుర్రా గోపాలకృష్ణయ్యగారుగూడ కనక రివల్వర్ నిన్నున వేదీ సాయంకాలము 6-30 గంటలకు అరెస్టు జేయబడిరి. 4 వ తేదీ రాత్రి వారి విచారణజరిగెను. నిన్న ఉదయం సబు డివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు కనక రివల్వర్ కాంట్లో తీర్పు జెప్పిరి.

గోపాలకృష్ణయ్యగారికి రెండేండ్లు కఠినశిక్ష విధించిరి. ఎం. వి. రంగయ్యగారికి 1 ఏడాది విడిచెదరు ఎ తరగతి యొసంగిరి. నరసింహాచారిగారికి 1 వత్సరము విడిచెదరు. వి. తరగతి యొసంగిరి. రామస్వామి చౌదరిగారికి 1 వత్సరము కఠిన శిక్ష వి. తరగతి యొసంగిరి. మిగిలిన యిద్దరు వాలంటరీలగుటచే వెరివత్సరము శిక్ష ని. తరగతి యొసంగిరి. వీ రందరిని మోటారు బసుమీద ఆమనప్రకారము గొంపోయి రైలు పై ఒంగోలు తీసుకపోయి ఎక్కు ప్రెసులో రాజమండ్రికి పంపిరి.

నీరంజనుబ్బారావుగారిని తనకు బదులుగా యుద్ధాలోచన సంఘమునందు శరణు రామస్వామిగారు నియమించిరి. పుర మంతయు హర్షాలు జరిగెను.

తాటిచెట్లు నరకుట-ఆరెస్టులు

గుంటూరు, శేషరెడ్డి, బొప్పల్ల తాలూకాలలో సత్యాగ్రహులు యజమానుల ఆజ్ఞను బడసి సత్యాగ్రహులు తాటిచెట్లను నరకుతున్నారు. మద్యపానమును పూర్తిగా నిర్మూలించుటకు వీరిట్లు జేయుచున్నారు. నిన్నును ఏడ్వకు యిందు నిమిత్తము అరెస్టుచేయబడిరి. చెట్టోలునందు 4, పొన్నూరునందు 3 గురు. వీరిలో దేవదత్తుని భద్రయ్యగారు 9 వండ్ల వృద్ధులు. వానిచేడి రామలింగయ్యగారును భద్రయ్యగారు ను చెట్టుననరకుట కనుమతించినందుకుగాను అరెస్టుచేయబడిరి. తక్కినవాడు తుమ్మల వీరయ్య, పోపూరి చంద్రమూర్తి, బోడ పూడి వెంకటసుబ్బయ్య, నూర్యదేవర ఆనంతరామయ్యగార్లు. అందరిని విచారించుటకై ఆమనప్రకారము గొంపోయిరి. (తంలి)

బందరు తాలూకాలో తొమ్మిదగురు

మచిలీపట్నం, మే 5:—పామర్రుచేరున కురుమదాల్ గ్రామము నందు (బందరుకు 16 మైళ్లు) తొమ్మిదగురు వాలంటరీలను తాటిచెట్లను నరకుతుంటు పోలీసువారు అరెస్టుజేసిరిని తెలియుచున్నది. పామర్రుసబు మేజిస్ట్రేటుగారు వారిని విచారించుదురు. (ఆ. వె.)

కురుమదాల్ గ్రామమున తాటిచెట్లు నరకుతుంటు అరెస్టు చేయబడినవారు, తొమ్మిదగురు (1) గుళ్లపల్లి రామబ్రహ్మం, (2) అరికపూడి రామభాను, (3) పిన్నమనేని వీరయ్య, (4) గుళ్లపల్లి రామయ్య చౌదరి, (5) ముక్తావి కేశవాచారి, (6) మన్నపాని పున్నయ్య (7) ఆనే రామబ్రహ్మం (8) పోల వరపు గోపాలకృష్ణయ్య (9) కొత్తి ముప్పారావుగార్లు. వీరిని నడివాడ తీసుకొనిపోయిరి. (స్వ. వి.)

విశాఖపట్నం శిక్షలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

నర్సపట్నం, మే 5:—అరెస్టయిన డివిలి సత్యాగ్రహులు (1) యెల్లాయి నారాయణరావు (2) ఏం. వీరవెంకట సత్యనారాయణ (3) గాడి పేర్రాజు (4) ప్రయాగ సత్యనారాయణగార్లు.

సబుకలక్టరు ఎం. సి. చెలుగారిచే 5-వ తేదీన విచారించబడిరి. మొదటియందరికి చెరి 9 నెలలు కఠినశిక్ష (విధించబడి ను. మిగిలిన యిందరికి చెరి ఆరునెలలు కఠినశిక్ష విధించబడినను. వీరందరికి వి. తరగతి యొసంగిరి. బరంపురం జైలుకు తీసుకొనిపోయిరి. పురమందు హర్షాలు జయప్రదముగ జరిగెను. సాయంకాలము పెద్దబహిరంగపథ ఏర్పాటుచేయబడినను విశాఖపట్నం సత్యాగ్రహులు సభకువచ్చి నిర్వహింపబడినవారిని అభినందించిరి. (తంలి)

సాయం 9-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 7 తేది మాత్రమే

హారాలు లాయిడు గారి

(వికటవినోదములు, హాస్యకథాకలాపము, నవ్యలకల్పలము)

ఇందుతో మిస్ జోహారా, మిస్ సుందరిబాయి

గార్లచే నాట్యము సంగీతములు ప్రదర్శింపబడును.

మదరాసులో 144 సెక్షను

ఉల్లంఘనము

వలంటీరు గుప్తగారి అరెస్టు

మదరాసు, మే 5:—చెన్న నగరమున 144 వ సెక్షను క్రింద మేజిస్ట్రేటుచే గావించబడిన నిషేధపు టుత్తరువును ఉల్లంఘించుటకు, సత్యాగ్రహిణి నా యకు రాలిచే నియమించబడిన నాల్గు జతలలో నొకజతయగు శ్రీయుతులు పంచాంగము కుమారశర్మగారును, గుప్తగారును (కావలి) నేడు సాయంత్రము మాడుగంటలకు ఉదయవనమునుండి బయలుదేరి, జార్జిటవునునకు జని అచ్చటి పురపిఠులయందు ప్రజలకు నేడు సాయంత్రము వేణుగోపాలచెట్టి పార్కునందు, గాంధీగారి నిర్బంధమును గురించియు, ఉప్పుకాసనోల్లంఘనమును గురించియు బహిరంగపథ జరుగునని ప్రకటించిరి. ఆవిధముగ ప్రకటించిన పిమ్మట 4 గంటలకు, వేణుగోపాలచెట్టి పార్కునకు జని అచ్చటి వేదికపై గూర్చునియుండిరి. ఈలోగా ఒక మోటారుబారీలో పోలీసుదళమును వెంటబెట్టుకొని ఇరవయ్య సార్లెంటులువచ్చి, ఎందుకు మీరి చుట్టునున్నారు? ఏమిచేయుచున్నారని ప్రశ్నించిరి. "మేము 144 సెక్షనుక్రింద గావించబడిన యుత్తరువు నుల్లంఘింపవచ్చుతి మని వలంటీరు దెలిపిరి. తక్షణమే పోలీసువారు వలంటీరును తలక్రిందుగా బదు భటుల త్రోసి, మెడపట్టి నెట్టుచు చాలమారును త్రోసిరి. అందు గుప్తగారు, అరెస్టుచేయవలకు తాను కదలువాడను గానని కొంతనిశ్చయముతో నిలచెను. పోలీసు వారంతట నాతనిని నెట్టుకొనుచు, ప్రేమనువరకును త్రోసుకొనిపోయిరి. గుప్తగారు పిమ్మట వదిలివేయబడిరి.

మదరాసు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు

సంఘము

నూతన కార్యదర్శుల ఎన్నిక

మదరాసు, మే 5:—మదరాసు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము నిన్న సాయంకాలము ఉదయవనంలో వి. ఎల్. కాశ్మీగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయి యీ దినన తీర్మానములు గావించిరి:— మహాత్మా గాంధీగారి ప్రభుత్వము వారు నిర్బంధించినందున మదరాసు పౌరులందరూ శేపటిదినము సంతకముగ కాంఠియితముగ హర్షాల్ జరుపవలెనని యీ సభివారు కోరుచున్నారు.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షులగు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారును, ఆంధ్ర కేసరి టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు, యీ సంఘ కార్యదర్శులగు శ్రీ గజ్జె రంగయ్య నాయుడుగారును, డా॥ పి. ఎస్. భావ్యంచెట్టిగారును సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభించి నిర్బంధింపబడినందున యీ సంఘమువారు వారిని అభినందించుచున్నారు.

3. ఈ దినన వారిరువురును శ్రీ రంగయ్యనాయుడు, డా॥ పి. ఎస్. భావ్యంచెట్టిగార్లు స్థానే మదరాసు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శులుగ నియమింపబడిరి. 11 డా॥ వి. ముప్పారావు, (2) ప్రొఫె. వి. రామశోకరావుగార్లు.

ఉచితహాస్యాను వైద్యాలయము:—ఉచితహాస్యాను వైద్యాలయము రాయపేటలో జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు నెం 25 గృహమున మరల తెరువబడినదియు ప్రతిరోజున ఉదయము 7-30 గంటల నుంచి 9-30 గంటలవరకు రోగులు చికిత్సబొందుచున్నారనియు వైద్యాలయపు గౌరవ కార్యదర్శి తెలుపుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

గత మార్చి ఏప్రిల్ నెలల్లో జరిగిన వై విశ్వవిద్యాలయ మనకు సంబంధించిన పరీక్షలలో యీ క్రింది రిజిస్టరు నెం బర్లు గలవారు కృతార్థులైరి.

వి. ఏ. డిగ్రీ పరీక్ష

2 వ భాగము ఆష్టనలు గ్రూపులు

గ్రూపు (2 వి) (భౌతికశాస్త్రము)

1 వ తరగతి:—705.

2 వ తరగతి:—25 707.

3 వ తరగతి:—

26 27 29 31 32 35 701 702 703 710 712 714 715 716 727 728.

గ్రూపు (7) తెలుగు, దక్షిణఇండియా చరిత్ర

1 వ తరగతి:—249.

2 వ తరగతి:—61 248.

3 వ తరగతి:—60 772 782.

వి. ఇ. డి. డిగ్రీ పరీక్ష

1 వ తరగతి:—118.

2 వ తరగతి:—

4 6 19 20 26 30 31 34 41 45 52 61 83 105 106 120.

3 వ తరగతి:—

1 2 3 5 8 9 11 13 14 16 17 18 21 25 27 28 29 32 33 35 36 37 38 39 46 47 48 49 50 53 54 55 56 57 59 60 62 63 64 66 67 68 70 71 72 73 74 75 76 77 79 80 82 84 86 87 100 101 108 114 115 117 121 123 126 128 131 132 133.

ఈ క్రింది రిజిస్టరు నెంబర్లు కలవాడు ఇంగ్లీషు భాష యందుమాడ కృతార్థులైరి.

8 14 19 20 26 30 31 34 38 41 56 61 62 64 71 72 79 83 105 106 114 118 120 121 131 133.

కడలూరు సత్యాగ్రహము

ఉప్పచేసిరి

కడలూరు, మే 5:—నయనప్పనుగారి నాయకత్వమున వలంటీరు దేవనంపట్నం శేపుచేరిరి. ఉదయము 2 గంటలకు ఉప్పు తెయరుచేసిరి. అధికారులు ఏమియుచేయలేదు. చాలా ఉప్పు అనుదినము అమ్ముబడుచున్నది. (ప్రీ. వె.)

యేలూరు ప్రి॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. 850/1929

వాది:—గుంటూరు పురుషోత్తం, సా॥ పెద పాడు.

ప్ర॥ వాదులు:—1. గుంటూరు పీఠరామున శాస్త్రి, 2. ఈ సుబ్బారాయుడు, సా॥ బెజవాడ సత్యనారాయణపుర అగ్రహారం. 3. ఈ వెంకట రాయుడు మైనరైసందున కోర్టు గార్డియన్ సోమ యాజుల తామయ్యగారు. వకీల్, ఏలూరు.

ఈనెంబరు దావాలో ప్రతివాదులు ఎన్ని పర్యాయములు నోటీసులు చేయించినను నోటీసులు తీసుకొనుటలేదు. ఎవరికైనను యేవిధమైన ఆక్షేపణయొనను ఉన్నయెడల ది 9-5-30 తేదీనాటికి కోర్టుకు హాజరై తెలియపరచుకోని పక్షమున వాదిపక్షము డిక్రీ యివ్వబడునని యిందుమూలముగా అందరికి తెలియజేయడమైనది.

ఏలూరు } ముల్కూరి కాశీచౌదరి వి.ఎ.వి.యల్
2-5-30 } న కీలు

ఇండియామంత్రి: గాంధీ మహాత్ముడు

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చి కామన్సు నభిలాష ప్రశ్నల పుడె యడుగబడెను. 1827 సంవత్సరము రిగ్యులేషను ననుసరించి, మహాత్ముడు విచారణ లేకుండనే నిర్బంధింపబడినట్లు, ఇండియామంత్రి బదులుజెప్పెను. విచారణయున్నను లేకున్నను, ఫలిత మొక్కటే యగుటచే, మహాత్ముని ఏకాననముక్తింద నిర్బంధించిరను ప్రశ్నతో బనియుండదు. కాని యింతకాలమునుండియు నిర్బంధింపని గాంధీమహాత్ముని ఇప్పుడే నిర్బంధించిరి? మహాత్మునియనుచరులు పలువురిదివరకే నిర్బంధింపబడిరి. అట్టివరి వీరినిగూడ నిర్బంధించుట కవసరమేమి గలిగెను? మహాత్ముని నిర్బంధ మొక్కవిషయమును చాటుచున్నది. మహాత్మునియుద్యమము దేశమునందత్యంతవ్యాప్తి గాంచెననియు, దీనివ్యాప్తి నరికట్టుటకు వారిని నిర్బంధించుటదప్ప వేరుమార్గము లేదనియు, ప్రభుత్వమువారు గుర్తించినట్లు గన్పట్టును. ఇయ్యది మహాత్ముని విజయమునకు ప్రబల నిదర్శనము. కాని మహాత్ముని నిర్బంధించుటవలన స్వాతంత్ర్యోద్యమము తొలగిపోవునని తలచుటకన్న నుపారబాటు వేరుండదు. అందుకు మారుగ ప్రజాసామాన్యమునకు మహాత్మునిపట్ల గల గాఢభక్తిచే నయ్యది మరింత వ్యాప్తిగాంచుట సహజము. మహాత్మునినిర్బంధ మెంతకాలము నిలుచును? ప్రభుత్వము వారియిచ్చవచ్చినంతవరకని చెప్పబడెను. వీరియిచ్చ ఎంతవరకు వచ్చునో ఎవ్వరు చెప్పగలరు? ఉద్యమ మణిగిపోవువరకు, మహాత్ముడు విడుదల జరుగదనిన, అట్టియాశ ఫలింపజాలదు.

మహాత్ముడు సత్య అహింసలను సాధనములుగా చేసి పాటుపడెను. అట్టి మహామహుని కార్యరంగముతోడ తొలగించుటవలన, అహింసారక్షణకు భంగము కలుగుట దప్ప వేరులాభము గలుగనేరదు. హిందూదేశముతో సమాధానపడుటకు దృఢముగ ప్రయత్నింపవలెనని, బ్రాహ్మణుల గోరగ, కాండులేబిలు సమావేశము జరుగునని, ఇండియామంత్రి బదులుజెప్పెను. కాని, మహాత్ముడు లేని సమావేశముమూలమున, హైందవసమన్య పరిష్కారమగునని తలచుట వ్యర్థము. మహాత్మునినిర్బంధము నిల్చియుండునంతవరకు, భారతీయప్రముఖులెవరును ఈసమావేశమునకు వెడల రనుట నిశ్చయము. కాంగ్రెసుపక్షము, రిస్వాంసీపు సహకారపక్షము, జాతీయపక్షము మున్నగు ముఖ్యపక్షములు వెడలబడుచు, బ్రిటీషువారి కెవరితో సఖ్యపడెదరు? అల్ప సంఖ్యాకుల ప్రతినిధులతో రాజీ గుదుర్చుకొని తృప్తి

చెందినను, దీనివలన నిసుమంతయు ఫల ముండదని తెలిసినవిషయమే. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమునకు బూనవలయునను తలంపు హిందూదేశమున గలదనియు, ఇట్టిసంకల్ప మిటీవల మరింత బలపడె ననియు, ఇండియామంత్రిగా రంగీకరించిరి. బహిష్కారము నాపరాదాయని, పార్లమెంటుసభ్యు లొక రడుగగ, చట్ట ముల్లంఘింపబడినచో, చర్య దీనికొనబడునని, ఇండియామంత్రిగారు వాగ్దాన మొనగిరి. దీనిని బట్టి ఏయుద్యమము బయలుదేరినను, నిర్బంధములకు కొడువ యుండ దని గ్రహింపవచ్చును. వెడ్డెపుడు బెన్నగారు బ్రిటీషు మంత్రులలో నొక రగుటచే, బ్రిటీషు ప్రజలక్షేమమును కాపాడుట యవసరమని, వర్షను డేవిసుగారు జ్ఞాపకముచేసిరి.

ఆవిషయమై పార్లమెంటు సభ్యులు ఆందోళన పడ నవసరము లేదు. బ్రిటీషు ప్రజల క్షేమమే హైందవాధికారుల దృక్పథమునందు ప్రధానస్థాన మాక్రమించును. భారతీయుల క్షేమ మిందుకు లోనగుచుండును. మహాత్ముని యుద్యమ మేరూపము దాల్చినను, దానిని తీవ్రముగ నణచివైచుటకు ప్రయత్నములు జరుగకమానవు. ఇండియా మంత్రిగారు స్వంతముగ అభిప్రాయమునకు వచ్చుటకు మారుగ, రాజప్రతినిధిగారికే విచక్షణనంతను పదలిపెట్టి, తమ నిస్సహాయతను జూపుచున్నారు. లేబరు ప్రభుత్వము నిర్బంధ విధానమును పూర్తిగా నామోదించుచున్నది. లేబరుపక్షమునందు కొందరు హిందూదేశముపై నభిమానము చూపు, వారు లేకపోలేదు. కాని, వీరికి తగిన పలుకుబడిగాని, పట్టుదలగాని గనుపింపదు. స్వయంనిర్ణయసూత్రము నామోదించిన లేబరు పక్షమువారు, తద్విరుద్ధమగు సైమను కమిషను నామోదించిరి. వీరు అధికారమునకు వచ్చిన పిమ్మటగూడ, సైమను కమిషను రిపోర్టునే ఆధారముగ జేసికొనదలచుటబట్టి, వీరు తమసూత్రములను పూర్తిగా వీడినట్లు స్పష్టమయ్యెను. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధము నామోదించుటతో, లేబరు ప్రభుత్వమువారు తమ పూర్వవైఖరిని పూర్తిగా మార్చుకొని రనుటకు నంది యములేదు. మహాత్ముని నిర్బంధము ప్రజలలో స్వరాజ్యావాంఛను బలపరచి, స్వతంత్ర్య గలవిశ్వాసమును బలపరచుట తథ్యము. ప్రభుత్వమువారి యూహలు విఫల మగుట సహజము.

మహాత్ముని నిర్బంధవార్త దేశమునంతను ఒక్క మారుగ ఆందోళనపరచెను. ప్రధాన పట్టణములలో హారతాళమును, సభలును అప్రయత్నముగ జరిగెను. నేటిదినము చెన్ననగరముగూడ విశేషప్రౌఢ్యములేకనే సంపూర్ణ హారతాళము నవలంబించి, తన ధర్మమును శ్లాఘాపాత్రముగ నెరవేర్చుచున్నది. హిందూదేశమేగాక, నాగరిక ప్రపంచమంతయు మహాత్ముని నిర్బంధముపట్ల అనంతమౌతి జూపకమానదు. కాంగ్రెసు మహాద్యమము త్వరితముగ కొనసాగుట కిది తోడ్పడగలదు. సత్యాగ్రహముతో పాటు, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము, మద్యనిషేధోద్యమములు త్వరితగతి వ్యాపించుట కిది సాధనము గాగలదు. హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యపు హక్కును ఇంగ్లండు గుర్తించితిరవలసిన స్థితిసంభవింపకమానదు. అహింసావిజయమును అన్ని జాతులవారును అన్ని దేశములవారును త్వరలో గుర్తించెదరు. మహాత్ముని స్థానమును అబ్బెను త్యాజ్య

గా రాక్రమించిరి. వి. జే. పటేలుగారి వార్తను వినగానే తన పర్యటనమును మానుకొని, వెంటనే బొంబాయికి జనిరి. బొంబాయి కలకత్తా కార్యరేషనులు తమనభిలను చాలించినవి. మహాత్మునిని నిర్బంధము, వారి యుద్యమమున కెట్టి కొరంత గలుగజేయ దని, మహాత్మునినతి చాటుచున్నది. భారతీయు లీనమయమున తమ విధ్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చుచో, అనతికాలములో మహాత్మునికే గాక, కారాగృహమున నున్న తదితర దేశభక్తుల కందరకును, స్వాధీనభారతవర్షము హృదయపూర్వకమగు స్వాగత మొనగకమానదు.

మహాత్ముని రెండవ లేఖ

మహాత్ముడు తయారుజేసిన రెండవ లేఖ రాజప్రతినిధిగారికి చేరకముందే, వార్త బంధింపబడుట తలస్థించెను. రెండవ లేఖయంద, మహాత్ముడు తన సంకల్పమును స్పష్టముగ తెలిపెను. తమ ప్రయత్నముల నెదుర్కొనుటకు ప్రభుత్వమునకు మూడు మార్గములు గలవని, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. మొదటిమార్గము ఉప్పుచట్టమును తొలగించుట. రెండవమార్గము తమను తమయనుచరులను నిర్బంధించుట. మూడవది దెబ్బల గొట్టుట. ప్రభుత్వము వారు మొదటిమార్గము నవలంబించి, ఉప్పుచట్టమును తొలగించి తమ సద్భావమును జూపిన బాగుండెడిది. ఉప్పుచట్టమును తొలగించినచో, మహాత్ముడు చిసూంచిన ఇతరమగు నిబ్బండులనుగూడ తొలగించుటకు వీలయ్యెడిది. ఆపిమ్మట, హిందూదేశమునకును ఇంగ్లండుకును మధ్య సమాధానము గుదురుట సులభసాధ్యమయ్యెడిది. అందుకు మారుగ, తీవ్ర నిర్బంధవిధానమును ప్రభుత్వమువారవలంబించుటచే, పరిస్థితులు విషమమయినవి ప్రభుత్వాధికారులు వివిధప్రదేశములలో నొసర్చిన దుష్కార్యములను మహాత్ముడు వివరించి, ప్రభుత్వ ప్రతిపాదనములను సహేతుకముగ ఖండించెను. దేశమునందు మామూలుచట్టములస్థానమును మార్చులా ఎటుల ఆక్రమించెనో మహాత్ముడు చూపెను. మహాత్ముని యుద్యమావలంబు లవలంబించిన ధర్మపద్ధతులను ప్రభుత్వమువారుగూడ అట్టిపద్ధతులతోనే ఎదుర్కొనిన మేలుగనుండెడిది. అటుల జరుగకపోవుటచే, సత్యాగ్రహపు విలువ మరింత యతిశయించెను. అహింసద్వారా హింస నెదుర్కొని జయించుటకు వీలు గలదని, మహాత్మునకు పూర్ణ విశ్వాసము గలదు. వారి విశ్వాసము రానురాను బలపడుచున్నది. దేశమునందెక్కడనో జరిగిన ప్రజలదౌర్జన్యమును గోరంతలు కొండంతలు నేసి, మహాత్ము సభిక్షేపించుటకై దాని నెత్తిచూపుట సులభమే. కాని, సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లాగారు దెలిపినట్లు, మహాత్ముని యుద్యమము లేకున్నచో దేశమునందెట్టిదుస్థితి వాటిల్లెడిదో యూహించుట సులభసాధ్యము. అధికారులు దౌర్జన్యప్రయోగమునకు బూనిచో, ప్రజలును బూనియుండరను సత్యము రానురాను విదితమగుచున్నది. నేటిసమయమున, ప్రభుత్వమువారి రెట్టిపకటన గావించినను, భావిచరిత్ర మహాత్ముని యుద్యమమును హిందూదేశమునకును తద్వారా ప్రపంచమున కంతకును జేసినమేలును వివరింపకమానదు. మహాత్మునినిర్బంధ

ధించుటతో తృప్తి చెందక, మహాత్మునిలేఖ గోరి నటుల ఉప్పవన్నును వెంటనే తొలగించి, బీదల కువశాంతి గలిగించుట, ప్రభుత్వమువారి కసినధర్మ మగుచున్నది. ఇందుకు బూననియెడల, ప్రజల సంకల్ప మింకను బలపడి స్వాతంత్ర్యమును చేరువకు దీసికొనిరాగలదు.

మహాత్ముని కడపటిసందేశము

త్యాగము లేకుండ సంపాదించిన స్వరాజ్యము చిరకాలము నిలువదని, మహాత్ముడు తన కడపటిసం దేశమునందు తెలిపెను. ఇతరులను బాధింపక, ప్రజలు తామే బాధల ననుభవించుచో, హిందూదేశము గమ్యస్థానము సతీశ్రీముగ చేరునని, మహాత్ముడు చాటెను. తమను నిర్బంధించినపిమ్మట, ప్రజలుగాని, తమనహచరులుగాని, దిగులుజెందక, భగవంతునిపై భారము మోపి పాటుబడవలయునని, మహాత్ముడు ఎచ్చరించెను. పరమేశ్వరుడే తమ యుద్యమమును నడి పించుచున్నాడనియు, మానవమాత్రులు నడిపించుట లేదనియు, మహాత్మునకు పూర్ణవిశ్వాసము గలదు. విదేశవస్త్రములను త్యజించి, ప్రతివారును నూలు వడుకుచు, అస్పృశ్యతను పాటింపక, అన్నిసంఘముల వారును భ్రాతృభావముతో మెలగవలయు ననియు, అధిక సంఖ్యాకులు అల్పసంఖ్యాకులను తృప్తిపరుప వలయు ననియు, నిట్టి మార్గములవలన పూర్ణ స్వరాజ్యము సిద్ధించుట సులభ సాధ్యమగుననియు, మహాత్ముని సందేశము చాటుచున్నది. ఈ సందేశము సఫలమగుగాక యని కోరెదము. ఎర్రవాడ జయిలులో మహాత్ముడు సలిపెడి తపస్సు, వారు స్వేచ్ఛగ నున్నపుడు ఆచరించెడి కర్మకన్నను, ఎక్కుడుగ ఫలప్రదమగు నని నమ్ముట కవకాశము గలదు.

చిత్రకళలు

చిత్రకళలు ప్రజల నాగరికమునకు చిహ్న మనియు, వారి నైతికశక్తిని పెంచుననియు, అందుచే వీనికి తగినప్రోత్సాహ మొసంగవలెననియు డ్యూకు ఆఫ్ యార్కుగారు, లండను రాయల్ ఎకాడమీ విందులో నుపన్యసించిరి. మారణయంత్రములు పెరు గుకొలదియు,యంత్రములు మానవునిఆత్మను అంత రింపజేయునని భీతిగలుగుచున్నదనియు, ఇట్టిదుస్థితి త్వరలో దొలగవలె ననియు, థాంపునను ప్రభువు గారు నుడిచిరి. చిత్రకళలును, విజ్ఞానమును, ఏజాతి కయినను పరిశ్రమలంత ముఖ్యమయిన వని, పార మూరు ప్రభువుగారు ఉద్దేశ్యపడిరి. కాని, యంత్ర యుగమునందు చిత్రకళలు క్షీణించియుండుట వింత గాదు. యంత్రములబారినండి మానవుడు తప్పించు కొను కొలదియు, చిత్రకళలును, విజ్ఞానమును పెం పొందుచుండును. ఇట్టిమార్పు పాశ్చాత్యప్రపంచము సం దెంతవరకు కలుగునో చూడవలయును.

మాడభూమి సరసింహాచార్యులుగారి నిర్బంధము

గుంటూరునందు న్యాయవాదిగ నుండి, యిం తకు పూర్వము అసహాయోద్యమసమయమున కారాగృహనిర్బంధము ననుభవించిన, మాడభూమి సరసింహాచార్యులుగారును, వైశ్యముఖ్యులు, కాం ప్రస్ నాయకులు నగు మద్ది వెంకటరంగయ్య గారును, దేశభక్తులగు శరణు రామస్వామిభాదరి గారును, తురగా వెంకటేశ్వర్లుగారును కుర్రా

గోపాలకృష్ణయ్యగారును నిర్బంధింప బడినటుల, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కడపటివారికి రెండు సం వత్సరములును, మిగిలినవారికి చెరి యొక సంవత్స రము శిక్షయు విధింపబడెను. వెంటనే వీరిస్థాన మితరనాయకులచే నాక్రమించబడు ననుటకు సంది యములేదు. గుంటూరు మండలము నాయకా భావముచే నష్టపడదని నమ్మవచ్చును.

బ్రాక్వేగారి నిరసనము

మహాత్ముని నిర్బంధించెడి ప్రభుత్వ మేదియయి నను, ప్రపంచమునం దెల్ల ఉత్కృష్ట మహాశయుని నిర్బంధించుటచే, తనచర్యను తానే ఖండించుకొను చున్నదని, బ్రాక్వేగారు తెలుపుచున్నారు. బ్రాక్వే గారు పార్లమెంటులో స్వతంత్ర లేబరుపక్షసభ్యులు. “న్యూలీడరు” పత్రికా సంపాదకులు. ఇట్టివారు, మహాత్ముని నిర్బంధమును నిరసించుటతో తృప్తి చెందక ప్రజాశయములు సఫలమగుటకై ‘యావ చ్చక్షిని వినియోగించి, ఇంగ్లండు నావరించిన యప క్షీర్తిని పారద్రోలుట యవసరము. బ్రాక్వేగారు స్వల్పసంఖ్యాకులలో చేరినవా రయినను, తగిన ప్రబోధమునలిపి, దృఢనిశ్చయమును కనుబటచుచో, బ్రిటీషప్రజలలో వ్యాదయడరివర్తనమును గలిగింప గల్గుదురు.

మదరాసు : విదేశవస్త్రములు

విదేశవస్త్రములను తెప్పించుటలోను, విదేశ వస్త్రములను ధరించుటలోను, చెన్ననగరము ఇతర ప్రదేశములకన్న నెక్కుడు పేర్కొనబడినది. ఇట్టి నగరమునందు గూడ విదేశవస్త్రబహిష్కారము గూర్చి డబ్బుదల పెరుగుట శుభచిహ్నము. చెన్న పురి వస్త్రవణికులసంఘమువారు, నిన్నటినము జరిగిన సభలో విదేశవస్త్రములను మూడుమాస ములవరకు దెప్పింపకుండుటకు నిశ్చయించిరి. ఇంత టితో తృప్తిచెందక, యికముం దెన్నడును తెప్పింప కుండుటకు నిశ్చయించుట శ్రేయ స్కరము. ఇది తాత్కాలికప్రశ్న గాదు. హిందూ దేశశాశ్వతలాభమున కిది సంబంధించిన దగుటచే, యీవిషయమై వర్తకులు శ్రద్ధవహించుట యవ సరము.

నల్లమందు

నల్లమందు సమావేశములో రాజప్రతినిధిగా రిచ్చిన ఉపన్యాసము జూచిన, ఇతరజాతుల ప్రోద్బలముచే నల్లమందు సంతరింపజేయుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనిరని తెలును. ఇట్టి ఉత్సాహమునే హిందూదేశమున మద్య, పాన నిషేధమువిషయమునగూడ వీరు చూపుచో, ప్రజా శయములను వీరు గౌరవించినవారగుదురు. ఇతర జాతులకొరకు గాక, భారతీయులకొరకు, నిషేధ సంస్కరణమును నిర్వహించినవారగుదురు. కాని, ఈవిషయమై ఎట్టికదలిక గనుపించుటలేదు ప్రజలు స్వప్రయత్నముల వైసనే ఆధారపడవలసిన యవ సరము గన్పట్టుచున్నది.

మైలాపూరు శ్రీ కబాలీశ్వరస్వామి వసం తోత్సవము:— ప్రతివత్సరము న్యాయవాదుల, సుపా థాల ఉభయముగ జరుపబడు శ్రీ కబాలీశ్వరస్వామి వసం తోత్సవము శేపు రాత్రి 9 గంటలకు మైలాపూరునందు జరు గును.

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి పదునాఱు దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

యావద్భారతదేశీయులకును

గాంధీమహాత్ముని

సందేశము

వెనుక మహాత్ముడు దండిలో నున్నపుడు మహాత్ముని అరెస్టుచేసెద రనువార్తలు ప్రబలుటచే నపుడు మహాత్ముడు వ్రాయించిన సందేశ మిపుడు ప్రకటింపబడెను

జలాలూరు, మే 5:—నే నిదివర కెన్నియో సందేశముల నొసగితిని గాని వాని నన్నిటిని దేశీ యులు పెడచెవి నిడుచున్నచో నిపుడు మరల నీ సందేశము నిచ్చుట నిష్ఫలమే యగును గాని దేశీ యులును సందేశములను అలక్ష్యము చేయలేదని నేడు అర్ధరాత్రమువరకు నాకు చేరిన వార్తలవలన విదిత మగుచుండుటచే నిపుడు నేను మరల నీసందేశము నొసగబూనితిని. గుజరాతులో వేలకొలది స్త్రీలును పురుషులునుగూడ ముందుకు వచ్చిరి. గుజరాతులో నెట్టి దౌర్జన్యమును జరుగలేదు. ప్రజలమన్నన కధికముగా పాత్రు లైనవారును తమ జీవితములను దేశసేవ కర్పించినవారును నగు నాయకుల నొక్కొక్కరినిగా నిర్బంధించిరి. కాని ప్రజలెంతమాత్రమును వెనుదీయలేదు. వేలకొలదిగా స్త్రీలును పురుషులును ఇపుడు గూడ లవణసత్యాగ్రహము నొనరించుచున్నారు. దీనినిబట్టియే దేశీ యులు నాసందేశము ననుసరించుచున్నారని నేను భావించుచున్నాను. ఈరీతిగా కడవరకును నిరంతర దీక్షతో దేశీయులందరునుగూడ సత్యాగ్రహమును కొనసాగించునెడల భారతదేశమునకు పూర్ణస్వరాజ్యము తప్పక లభించుటయే గాక తన గౌరవమున కనుగుణ మగునట్టి ఉత్తమమగు ఆదర్శమునుప్రపంచమున కంతటికిని ఒసంగ గల ఘనతగూడ భారత మాతకు నిశ్చయముగాచేకూరగలదు. భారతీయులు త్యాగ మొనరింపకుండనే స్వరాజ్యమును బడయ గలిగినచో నది స్థిరముగా నుండజాలదు. కావున దేశీయులందరును అత్యధికమగు త్యాగము నొన రింపవలెను. నిజమైన త్యాగ మొనరించునపుడు కష్టముల నన్నిటిని అనుభవించువారు ఒకపక్షము వారు ఘోరమే యగుదురు. అనగా ప్రతిపక్షులను వధింపకుండ మనమే మనప్రాణముల నర్పింపవలెను. భారతదేశీయు లీ ఉత్తమాశయమును నెరవేర్చురు గాక. ప్రస్తుతము భారతీయుల ఆత్మగౌరవమును సర్వ స్వమును గూడ పిడికెడుస్వరాజ్యలవణమునందే అడగియున్నవి. సత్యాగ్రహవీరుని మణికట్టు విరిగి నను సరే గాని పిడికిలి మాత్రము విడవగూడదు. దొరతనమువారు నాగరికపద్ధతినే యీ సమరమును సాగింపగోరునెడల పిడికిలిలో ఉప్పును పట్టుకొనిన వారి నందరిని వారు అరెస్టు చేయుటయే ధర్మము. అరెస్టు చేసిన పిమ్మట సత్యాగ్రహవీరుల శరీరము ప్రభుత్వమువారికి వశ మగును గాన చెరసాలకు

పోగానే శాంతిపైనికుడు తనపిడికిలిలోనున్న ఉప్పును ఉద్యోగుల కిచ్చి వేయవలెను. నిరాయుధుడును అహింసానిరతుడును శాంతియుతుడు నగు శాంతి పైనికుని పిడికిలిలో నున్న ఉప్పు బలవంతముగ ప్రభుత్వానుచరులు లాగుకొను చుండుట అనాగరక పద్ధతి యగుటయే గాక భారతదేశమున కవమాన కరముగూడ నగును. కాన మణిక్పూరిగిననుగూడ పిడికిలిని విప్పకుండుటవలననే ప్రభుత్వము ఆయవమాన మును అనుభవింపవలసియుండును.

నన్ను అరెస్టు చేసినపిమ్మట, గూడ నాయకులును ప్రజలును ఎంతమాత్రమును వెనుదీయ గూడదు. ఈ నమాచారమునకు ప్రధాననియంత భగవంతుడేగాని నేను కాను. భగవంతుడు ప్రతి మోగువుని హృదయకమలమునందును గూడ నివసించుచునేయున్నాడు. మనము ఆత్మవిశ్వాసమును కలిగియున్నామన భగవంతుడు తప్పక మనకు మార్గదర్శి యగును. మన మనుసరింపదగిన మార్గము ఇదివరకే స్థిరపరుపబడెను. ఉప్పును తీయుటకును తయారుచేయుటకును ప్రతిగ్రామమునందును ఆబాలగోపాలమునుగూడ పూజకొనవలెను.

కల్లు సారా నల్లమందు మున్నగు నిషాదస్తువుల దుకాణములయొద్దను విదేశవస్తుముల దుకాణములయొద్దను స్త్రీలు పికిటింగు చేయవలెను ప్రతి యింటను స్త్రీలును పురుషులును బాలురును వృద్ధులును గూడ తకిలీలపై తీరుబడి యున్న పుడెల్ల నూలువడుకుచునే యుండవలెను. ప్రతిదినమును ప్రతియింటను రాసులకొలదినూలును వడుకుచుండవలెను. విదేశ వస్తుములను తగులబెట్టుచుండవలెను. హిందువులు అస్పృశ్యతను పూర్తిగా రూపుమాపవలెను. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు మున్నగు నన్ని మతముల వారును గాఢభక్తి మగు సోదరభావముతో నేకీభవించి దేశసేవ నొనరింపవలెను. అల్పసంఖ్యాకములగు సంఘములకు మొదల సంతుష్టిని కలుగజేసిన పిమ్మట మిగిలిన దానితోనే అధిక సంఖ్యాకములగు సంఘములు తృప్తి నొందుచుండవలెను. విద్యార్థులందరును ప్రభుత్వపాఠశాలలనువదలివేయవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగులందరును రాజీనామాల నియ్యవలెను. ఇదివరకు రాజీనామాల నిచ్చిన ధీరులగు గ్రామపంచేళ్లు, తలారీలు మున్నగువారి పద్ధతినే ప్రభుత్వోద్యోగులందరను గూడ నవలంబించి ప్రజాసేవకవర్గమునం దుద్యోగులుగా చేరవలెను. దేశీయులందరును గూడ నిరీతిగా చేసినచో మనకు పూర్వస్వరాజ్యము తప్పక లభించును" అని మాహాత్ముడు తెలిపి వ్రాయించెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన

గోంధిమహాత్ముని అరెస్టుచేయుటకుగల కారణము బొంబాయి, మే 5-నడు ఎం. కే. గాంధీగారిని అరెస్టు చేసి ఎరవాడ నెంట్లలు జయిలులో స్థలంబుననుండి, గాంధీగారు ప్రధాన నాయకుడుగను ప్రోత్సహకుడుగను నుండి ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహ ఉద్యమము వలన దేశము నందంతటను వేలకొలది ప్రజలు శాసనమును ధిక్కరింపవారంభించిరి. వైగా కొన్ని చోట్ల దౌర్జన్యములు జరిగినవి. అవి క్రమక్రమముగా చాల అధికముగాగూడ జరుగసాగినవి. ఇట్లు దౌర్జన్యముల జరుగకుండుటకు గాంధీగారు చింతించుచునే యుండిరి గాని యిట్లు దౌర్జన్యములకు గడంగిన తన అనుచరులను గూర్చి గాంధీగారి ఆక్షేపాలు క్రమముగ దుర్బలములు క్షాసాగినవి. గాంధీగారు వారిని ఆదర్శులలో స్థలంబుననుండి పుష్టమైనది.

అతిమేలైన బ్లాజాగర్ సీమకములములకు సుప్రసిద్ధమైనది. స్థాపితము 1893

వీకంసీ చబిత్ దాస్ అండు సన్న్

సీమకములముల నగల వర్తకులు

112, 113 వై నాబజారు రోడ్ మద్రాసు

గుజరాతులో గాంధీగారికి అధిష్ఠకముగ పలుకబడియుండుట సహజము. గాంధీగారు అహమదాబాదునుండి దండివరకును వలంబియలతో కాలినడకను ప్రయాణము చేసినపుడు మకాములుచేసిన ప్రదేశమునందే దానిఫలిత మత్యధికముగా గోచరింపసాగినది. మఖ్యముగా కెయిరా-నూరతు మండలములలో కొన్ని తాలూకాలలో గాంధీగారును వారి అనుచరులును చేసిన ప్రోత్సాహమువలన గ్రామోద్యోగపట్లను ప్రభుత్వోద్యోగుల పట్లను ప్రబలతమ మగు సాంఘిక బహిష్కారణమును గ్రామములు ప్రారంభించిరి. వారిని కలములోనుండి వెలివేసెదమని బెదిరించిరి. అనమానపరచిరి. అపఖ్యాతికి పాల్పరచిరి. చివరకు వారికి అన్నపానములుగూడ లభించుండ చేసిరి. అందువలన చాలమంది గ్రామోద్యోగులు రాజీనామాల నిచ్చిరి. ఆకారణమున గ్రామములలో ప్రభుత్వవ్యవహారములు కొనసాగుటకు గొప్ప నిరోధమేర్పడినది. సత్యాగ్రహమున చేరకుండ ప్రభుత్వమువట్ల భక్తికలిగి తటస్థులుగానన్న వారి నందరిని గూడ బహిష్కరించిరి. తానే జాతివారికి రక్షకుడనని గాంధీగారు చెప్పుచునుండిరో అట్టి అస్పృశ్యుల గూడ గ్రామములు బహిష్కరించిరి.

ఉప్పుచట్టమును తిగి ఎరించుటవలనను కల్లుసారాదుకాణములందల విదేశవస్తుముల దుకాణములందలను పికిటింగుచేయుటవలనను గూడ తాను రిసఫలితము చేయవలసిందటచే యిటీవల గాంధీగారు భూమిపిస్తను చేల్లింపవలదనిగూడ చాల సార్లు రైతులకుబోధించిరి చివరకు దర్భసలేకచెరవాడలోనున్న ఉప్పు కొర్రాకులపై దాడిలిపి ఆచటనున్న ఉప్పురాసులను ఎకవరకుకొందుమనిగూడ గాంధీగారు ప్రకటించిరి. ఆరాసులు గుత్తదారులచే గాని దొరతనమువారిచే కావు. అట్టి దాడి సలుపుటలోగూడ దౌర్జన్యము కలుగకుండనే వారు చేసెదమని వారెంత చెప్పినను దౌర్జన్యము జరుగక కష్టము. అప్పుప్పురాసుల యజమానులకు అగ్రియాలను పోలీసు వారుగూడ వలంబియలను నిరోధించుటలో దౌర్జన్యమునకు గడంగకమానరు.

గాంధీగారు సబర్కాటి ఆశ్రమమునుండి బయలుదేరినది మొదలు నేటివరకునుగూడ బొంబాయి దొరతనమువారు అత్యధికముగా హాసనతోగూడిన విధానమునే అనుసరించుచున్నారు. దొరతనమువారు దౌర్జన్యమును వెల్లడించుచున్నారని కొందరాక్షేపించుచుండినను గూడ దొరతనమువారు రెక్కచేయకుండ సహనముచేబూనియుండి దౌర్జన్యము లేకుండ లవణసత్యాగ్రహమును జరుపుచున్నచో త్వరలోనే అది కాంతముగా ముగియగలదను గట్టి నమ్మకము కలిగియుండుటవలననే దొరతనమువారి దిప్పటివరకు నిట్టి శాంతిమార్గము ననుసరించుచుండిరి. కాని ఇటీవల జరిగిన సంగతులనుబట్టిచూడగా యీ సత్యాగ్రహముల కాంతముగా ముగియజాల దనియును ప్రకృతినియము అనుల్లంఘించుచు లని యు గాంధీగారి విధానమును నిరోధింపకుండినచో వెనుక అనిహోద్యోగమును ప్రారంభింపబడినపుడు జరిగినరీతితో మరల నిపుడుగూడ హత్యలు ఇండ్లు తగులబెట్టుట మున్నగు దారుణము లన్నియును జరుగగలవనియును స్పష్టమైనది. ఇట్లుపైని గాంధీగారిని స్వేచ్ఛగా వదలి నచో దేశ శాంతికి ప్రభులకును ప్రమాదము కలుగుట నిశ్చయమని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారును యిండియా ప్రభుత్వమువారును కలిసి ఆలోచించిన పిమ్మటనే నిశ్చయింపబడెను. 1827 వ సం॥ రు 25 వ రిగ్యులేషను ప్రకారము దొరతనము వారికి యిష్టమున్నంత కాలము గాంధీగారిని కారాగృహమునందుంచవలెననిగూడ నిశ్చయింపబడెను. గాంధీగారు చెరసాలలోనున్నంత కాలమును వారికి సౌఖ్యమును కలిగించుటకును ఆరోగ్యమును కాపాడుటకును తగిన ఏర్పాటు లన్నియునుగూడ చేయబడును, అని బొంబాయి దొరతనము వారు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

ఒక ప్రయాణికుడు తెలిపిన విషయములు

మాహాత్ముని తీసుకొనివెడలిన ట్రెయినులోనే ప్రయాణముచేయుట బొంబాయి, మే 5-నను 4 వ తేదీరాత్రి నేను ఆ ట్రెయినులో ప్రయాణము చేసితిని. ఆ ట్రెయిను నవసారి చెరు సరికి రాత్రి 2 గంటలైనది. మే మందఱ మునుగా డాని డ్రలో నుంటిమి.

గాంధీగారిని గూడ ఆ ట్రెయినులోనే యొక్కించిన వార్త యెబులనో తుణుకులో అందరికినిగూడ తెలిసిపోయినది. అహమదాబాదులో యీ ట్రెయినుకు ఒక స్పెషలు కలనానుబంధిని తగిల్చిచిరి. ట్రెయిను నవసారి స్టేషనుకు రాగానే మహాత్మునితోబాటు ఆర్దురు పోలీసు ఉద్యోగులు ముగ్గురు పాశ్చాత్యులును ముగ్గురు భారతీయులును గూడ ఆ ట్రెయినులోనే ఎక్కిరి. నేడు 5 వ తేది వుదయమున 7 గంటలకు ట్రెయిను బొరివిల్ స్టేషను కడకు వచ్చిచిగాని దానిని స్టేషనుకు కొన్ని ఫర్లాంగుల దూరమునందున్న లెవల్వక్రాసింగువద్దనే ఆపివేసిరి. అచట పోలీసు వారు ఒక మోటారుకారును సిద్ధముగా నుంచిరి. ఉదయమున రిక్త గంటలకు గాంధీగారు రచట రైలుదిగి మోటారు కారువద్దకు నడిచి వెళ్లిరి. గాంధీగారును ఉద్యోగులును ఆ కారులో సెక్కిరి. అది యెచటికి పోయెనో తెలియదు అని యొక ప్రయాణికుడు తెలిపెను. (అ. ప్రె.)

గాంధీమహాత్ముని యెరవాడ చెరసాలకు గొనిపోవుట

ముందుగా డాక్టరుచేత పరీక్ష చేయించుట పూనా, మే 5-నడు ఉదయమున 10 గంటలకుమూడు మోటారు కారులు శాంతముగా ఎరవాడచెరసాలకడకువచ్చెను. పూనా పోలీసు డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు కండక్టరుగారు బొరివిల్ వెళ్లి ఆచటికి గుజరాతు మెయిలు రైలులో తీసుకొని రాబడెను గాంధీగారిని నేడుదయమున మోటారులో సెక్కించి తీసుకొనివచ్చిరి. పూనా చేరువరకునుగూడ ప్రయాణము ప్రకాంతముగా నేజరిగినది. గాంధీగారికి ఆరోగ్యము సరిగా లేదని దొరతనము వారికి తెలిసినందున బొరివిల్నుండి పూనాకు ఇంతటిదూర ప్రయాణము చేయుటకు గాంధీగారు తగిన స్థితిలో నున్నారా లేదా ముందుగానే పరీక్షించుటకు చెప్పిడెన్నీ స్వస్థులు లెప్పి నెంటు కల్లులు ఏ. ఎస్. థామసుగారు నూరతువెళ్లి గాంధీగారిని పరీక్షించిరి. గాంధీగారు మంచి ఆరోగ్యస్థితిలోనే యున్నారని తెలిపిరి.

ప్రయాణసౌకర్యములకు గాంధీగారు సంతసించుట

“దారిలో నాకు పదుపాదుమును సౌఖ్యమును కలిగించుటకు అన్ని యేర్పాటులును మిక్కిలి బాగుగానే చేయబడెను ప్రయాణముగూడ మిక్కిలి సంతోషప్రదముగానే యుండెను.” అని గాంధీగారు రినిరి. ఎరవాడచెరసాలవద్ద చెరసాల యిన్ స్పెక్టరు జనరలు మేజరు డోమిల గారు మహాత్మునివకేవలమకొనిరి. ఇపుడు గాంధీగారిని బొరివిల్నుండి ఎరవాడకు తీసికొని వచ్చిన కండక్టరుగారు వెనుకటి సారిగూడ అహమదాబాదులో మహాత్ముని అరెస్టు చేసెను అపుడు కండక్టరుగారు అహమదాబాదులో సిటీ యిన్ స్పెక్టరుగా నుండెను. ఇపుడు పూనాలో డిప్టీనూపరిం లెండెండుగా నున్నారు. (అ. ప్రె.)

మహాత్మునకు ఆలవెన్సు

దొరతనమువారు నెలకు నూరురూపాయ లిచ్చుచుండుట

పూనా, మే 5-గాంధీ గారు చెరసాలలో నుంచ బడునంత కాలమును వారి స్వంతవ్యయములకుగాను 1827 సం॥ 25 రిగ్యులేషను ప్రకారమే నెలకు 1,000 రూపాయల వంతున గాంధీగారికి ఇచ్చుచుండవలెనని దొరతనమువారు త్వరలోనే ప్రకటించెదరనిగూడ తెలిసినది. గాంధీగారి నిపుడు స్టేటుప్రజనరుగా నేర్పాటుచేసినందున వారికి యీ ఆలవెన్సు యేర్పాటు చేయబడును

ప్రవాసశిక్షనుగూర్చిన వదంతులు

గాంధీగారిని ప్రవాసమున కంపెడరని కొందరనుచున్నారగాని యిరిగ్యులేషను ప్రకారము బొంబాయి దొరతనమువారి పరిశీలనక్రింద నున్న యొకకోటలోగాని చెరసాలలో (జయిలు - ప్రేజు)గాని నిర్బంధింపవలెనని డిలీలోస్పెక్టుముగానే యున్నది. (అ. ప్రె.)

వలంబీరులు జేగంటలను వాయింతుట

కరాడీగ్రామములు శంఖములను పూరించుట జలల్పూరు, మే 5- పోలీసువారు 4 వ తేదీరాత్రి కరాడీలో మహాత్మునిశవినములో ప్రవేశింపగానే అచట నున్న వాలంబీరులు జేగంటలను మోగించిరి. అధ్వనినివిని కరాడీగ్రామములందరును మేల్కొంచి శంఖములను పూరించిరి. గ్రామములందరును మేల్కొంచిరి. 200 మంది శిలప్రాకార ద్వారమువద్ద జేరిగి వారిని పోలీసువారు లోనికి రాసేయలేదు. (శ్రీ ప్రె.)

మణిలాల గాంధీ శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగార్లు

నవసారిలో జరిగిన బహిరంగసభలో ఉపన్యసింతుట

నవసారి, మే 5—నేడు సాయంత్రం మిచలు శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి అధ్యక్షతన బహిరంగసభ జరిగినది. ఆ సభలో మహాత్ముని కుమారుడు మహాత్మునిదళములోని ఎలం పేరు నగు మణిలాల గాంధీగారు మొదట ఉపన్యసింపిరి. దొర నమ్రువారు గాంధీగారిని అరెస్టుచేయుట మరల మన కొక పరి ఓ జరుగుచున్నది.

గాంధీగారిని అరెస్టుచేసినందుకు ఒక కుక్కయైన మొరగలేదు

అని 10 యేండ్ల క్రితము కొందరనిరి. మనము దౌర్బల్యమును త్యజించి మరింత దీక్షతో పనిచేసినచో పూర్వస్వరాజ్యము లభించుటయును గాంధీగారిని విడుదల చేయుటగూడ జరుగలెను. తేదీ 150 ఏండ్ల క్రితముగూడ మనదేశస్థులు ఏ సలదు, గాంధీగారిని మనము మరల చూచుటగూడ తటస్థింపదు.

అట్టి దుస్థితియే కలిగినయెడల గాంధీగారిని వొరతనమువారు విడుదల చేసెదమనినను గూడ వారు మనమొగములను చూడనొక్కలచటనేమృతి వొందెదరు. గాంధీగారి కుటుంబమునకు చేరిన మే మందరమునుగూడ మృతినొందుటకు సంసిద్ధులము గానే యున్నాము.

గాంధీగారిని అరెస్టుచేసినందులకు మీరు దొరతనమువారి పైని ఆగ్రహమును చెందగూడదు. అహింస నెంతమాత్రమును వదలగూడదు. మన నాయకుడు విధించినరీతిని సత్యాగ్రహము బహిష్కారము మున్నగు పనులన్నిటిని ద్విగుణితోత్సాహముతో నెరవేర్చుచుండవలెను. గాని యీ కార్యముల నెంత మాత్రమును విరమింపగూడదు" అని మణిలాలగారు నుడివెరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు

“గాంధీగారిసంగిన సందేశమును దేశీయులందరను శ్రద్ధగా గమనించి అరీతిగా శ్రమిలు, పురుషులుగూడ దేశసేవ నొనరించుచుండవలెను. అచిరకాలముననే స్వరాజ్యమును బడయుటకు దీక్షబూనవలెను. మనది ధర్మయుద్ధము కావున భగవంతుడు మనపక్షముననే యున్నాడు. గాన మనకు విజయము నిశ్చయముగాన మీరు ద్విగుణితోత్సాహముతో పనిచేయవలెనని మాతాజీ నుడివెను. పిమ్మట స్వయంముగ విదేశపత్రముల రాసికి నిష్క్రమింపెను. ఆ సభకు పెక్కువేలమంది వచ్చిరి. 5-వ తేదీని నవసారిలో జరిగినదనుగూడ ఉపసమితి.

అబ్బస త్యాజీగారు కరాడీవచ్చుట

5 వ తేదీ రాత్రికే వచ్చిరి.

నవసారి మే 6.—మహాత్ముని అరెస్టుచేసిరి గానకరాడీ ఆశ్రమమునందు మహాత్ముని సత్యాగ్రహదళమునకు ఆధిపత్యమును వహించుటకు వెంటనే రావలెను. అనిత్యాజీగారికివార్త వంప బడినందున వారు నిన్నరాత్రికే యిచటికి వచ్చిరి.

కెయిరా మండలమునకు నాయకత్వము వహింపవలెనని కాదనుభాయిదేశాయిగారికిని మహాత్ముని అరెస్టుచేసినభార త్యక్తాంగ్రెసు కార్య సంఘ సభను జలవ్యాసులోనే జరుపవలె నుగాని మరియొకచోటికి మార్చవలదని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికినిగూడ త్యాజీగారునేడు తండ్రివార్తలను పంపిరి.

వి. జె. పటేలుగారు బొంబాయికి బయలుదేరుట

5 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కలకత్తానుండి

బయలుదేరిరి

కలకత్తాలో హరటాలు

కలకత్తామే 6—గాంధీమహాత్మునిఅరెస్టుచేసినవార్త తెలియగానే పటేలుగారు మధ్యరాత్రిములకు వెళ్లుట నూనినేసి నేడు మధ్యాహ్నము నాగపూరు మొయిలులో బొంబాయికి బయలుదేరిరి. పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, డి. పి. ఖెయిటగుగార్లు మున్నగువారు హారాప్రేమను వెల్లి మహాత్ముని పీఠోత్సరి. కలకత్తా నగరమున నిట్టి అల్లరులను జరుగకుండ పోలీసువారు తిగన యేర్పాటులను చేసిరి. నేడివార్త తెలియగానే సంపూర్ణమగు హరటాలు జరిగినది. రేపు 6వ తేదీనిగూడ హరటాలు జరుగును. పుట్ బాలు పండుముల అటలు (మాచి)గూడ అపివేయబడెను. వేలకొలదిగ వల్లంట్లరులు మైదానమునకువచ్చి హరటాలు జరుపవలెనని కోరుటచే నన్నియును అపివేయబడును.

ను రా జ్ మ ల్

వారి స్వచ్ఛమైన వెండి సామగ్రి.

313, ఎన్.పై.నేడ్, రాక్ ఫోర్ట్ గేట్, తిరుచినాపల్లి

సూరతులో హరటాలు

గొప్పఊరేగింపు జరుగుట

సూరతు, మే 5 — నేడు తెల్లవారుసరికే మహాత్ముని అరెస్టు చేసినవార్త సూరతులో తెలిసినది. వెంటనే వలంట్లరులు గొప్ప పూరేగింపుతో జాతీయగీతములను పాడుచు బయలుదేరి హరటాలు జరుపవలెననికోరిరి. అన్ని దుకాణములును మూసివేయబడెను. స్త్రీలును పురుషులును గూడ ఊరేగింపులో నుండిరి. మ్యూసిసిపలు పాఠశాలలన్నియునుగూడ మూసివేయబడెను.

కలకత్తా, బొంబాయి, అమృతసరు కార్పొరేషను సభలు విరమింపబడుట

మునిసిపలు కార్యాలయములును పాఠశాలలును గూడ మూయబడుట

బొంబాయి మే 6.—నేడు బొంబాయి కార్పొరేషను సభ వెంటనే మూసివేయబడెను.

కలకత్తా

నేడు మధ్యాహ్నము కలకత్తా కార్పొరేషను సభిగూడ విరమింపబడెను. ఈ తీర్మానమునకు పాశ్చాత్యులసభ్యులందరును ప్రతిపాటుగనుండిరి. మహాత్మునిదళములలో నొకరు తప్ప తక్కినవారందరను తటస్థులుగా నుండిరి. తీర్మాన మామోదింపబడెను. రేపు కార్యాలయముల నన్నిటిని మూసివేయవలెనని కూడతీర్మానింపబడెను.

అమృతసరు

నేడు సాయంత్రంము మ్యూనిసిపలు సంఘసభ విరమింపబడెను. రేపు కార్యాలయములను పాఠశాలలును మూసివేయవలెనని తీర్మానింపబడెను. రేపు హరటాలు జరుగును. నేడు గూడ చాల దుకాణములు మూయబడెను. నేడు బహిరంగ సభ జరిగినది.

పోలింగనల్లూరు సత్యాగ్రహము

నాయకు లిరువురకు సమన్లు

చెన్నై, మే 6 — పోలింగనల్లూరు సత్యాగ్రహ నాయకులగు శ్రీయుతులు కంకర్ స్వామి వజ్రుగానందాగార్లు ఐ పి కో. 117 వ సెక్షన్సుకింద సైదాపేట మేజిస్ట్రేటుగారు సమన్లును జారీచేసిరి. నేడు 12 గంటలకు సైదాపేటలో విచారణ ప్రారంభమగును.

వీరిరువురికి శిక్ష విధింపబడుచో డాక్టర్ పి. నటరాజన్, జముగ్గి నాయకర్ గార్లు వీరి స్థానమున పోలింగనల్లూరునందలి లహరసత్యాగ్రహోద్యమమునకు నాయకత్వమును వహింతు రని తెలియుచున్నది.

పెరంబూరు వర్కు-మాపు పనివాండ్లు హరతాళము గావించుట

మద్రాసు, మే 6:—యం. యన్. యం. పనివాండ్ల సంఘమువారు తాము నిన్నరాత్రి ప్రత్యేక సభ జేసి యాసభలో గావించిన తీర్మానము ననుసరించి నేడు పెరంబూరు వర్కు-మాపు పనివాండ్లు ఎవరను పరికిపోవక హరతాళము గావించిరి. యం. యన్. యం. రైల్వే ఉద్యోగులు గైర్ హాజరు పనివాండ్లు శిక్షకు పాత్రులగుచు రిపోజ్ కరించిరి. ఈ ప్రకటనను లక్ష్యపెట్టక పనివాండ్లందరను హరతాళము గావించిరి. సుమారు 100 మంది పోలీసు బ. ట్రోతులును, పోలీసు ఉద్యోగులును ఒక మేజిస్ట్రేటు పీఠెల్లరు క్లాంటి భంగము కాకుండునట్లు చూచుటకు అచటనుండిరి. పనివాండ్లందరు పనికొరత తమతమ గృహములకు వెళ్లిపోయిరి.

రా. బి. పి. రంగనాథం చెట్టిగారికి సన్మానము:— మద్రాసు కార్పొరేషను ఉద్యోగుల సంఘముయొక్క అధ్యక్షులును సభ్యులుకలిసి రా. బి. పి. రంగనాథం చెట్టిగారి గౌరవార్థము రేపు 7 వ తేదీని సాయంత్రంము 5-15 గంటలకు రిప్ప నభివేషమున విందొసంగెదరు. గా. పి. రామస్వామి మొదలి యారగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

రాజ్ పోలీసు:—కల్లికోట రాజా, రా. బి. కే. గోవిందాచారియర్, కొల్లెంగోడు రాజా, యం. పి. వి. కృష్ణయ్యచౌదరి, యం. యల్. పి. గార్లు నిన్నరాత్రి ఉదక మండలమునకు వెళ్లిరి.

శ్రీ ఆరోగ్యస్వామి మొదలియార్ గారు నిన్నరాత్రి యెర్నాపిళంనకు వెళ్లిరి.

శ్రీ బి. శివరావుగారు నేటి ఉదయమున బొంబాయికి వెళ్లిరి.

గా. పి. రామస్వామి మొదలియార్ గారు ఉరకనుండల నుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

మదరాసు వకీళ్ల విన్నవము

పోలీసువారిచర్యలగూర్చి గవర్నరుకి చెలుపుట ఉదకమండలం మే 6.—మదరాసు అడ్వోకేట్సు ఆ సోసియేషను ప్రతినిధులు నేడు మధ్యాహ్నము ఉదకమండలంలోనున్న ప్రభుత్వకార్యాలయమునందు గవర్నరుగారిని దర్శించి ఏప్రిలు 22, 25, 27 తేదీలందు మదరాసు పోలీసు వారి చర్యలను ఖండించుచు అసమ్మతిని తెలిపిరి. ఆరోజులలో జరిగినదానిగూర్చి విచారింపగోరిరి. ఇకముందు యిట్టిదౌర్జన్యముపయోగించి ప్రజలను చెదరగొట్టరాదని అభయమొసంగవలెననియు గోరిరి. (తం.)

చెన్నై పురియందు పోలీసుకాల్పులు

గవర్నరుగారికి అడ్వోకేటుల రాయబారము మద్రాసు, మే 6:—డి. బి. టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యర్, శ్రీయుతులు పి. పోమసుందరం, పి. ఆర్. గంపతి అయ్యర్, బి.కె. అహ్మద్. సయ్యాద్, పి. యజ్. మారాండ పిళ్ల గార్లు నిన్న ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి. ఈరాయబారము మద్రాసు నగరమందు పోలీసువారు యిటీవల గావించిన దౌర్జన్యముగూర్చి గవర్నరుగారితో సంప్రదించెదరు. గవర్నరుగారు నేడు యారాయబారముతో సంప్రదించెదరు.

చందాదారుల కొక విజృంభి

అనేకలములందు నెల 1-కి దినపత్రము రు. 2 ల కంటె హెచ్చుగాను, ప్రతి విడి పత్రము 0-2-0 లకును విక్రయించుచున్నట్లు మాకు తెలియుచున్నది. దినపత్రము నెల 1-కి రు. 2 లు మాత్రమే చందా చెల్లించవలెను. విడిపత్రము 1-కి ధర రు. 0-1-0 తెలుసుకొనవలెను. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా చందానగాని, పత్రము హెచ్చుధరను వసూలుచేసినను మాకు తక్షణమే తెలిపిన తగచర్య తీసుకొనబడును.

రేవల్ల డి. ము. కోర్టులో

O. S. 27/30 వాది:—కొమ్మూరి నరసయ్య. and ప్రతివాది:—గడ్డిపాటి రంగయ్య. వాదితరపు నోటీసు.

యీనెంబరు ప్రతివాదికి యిదివరలో రెండుమాడ పర్యాయములు సమనులు చేయించిననూ పుచ్చుకోనందున 18-6-30 తేదీకి వాయిదావేసినారు గనుక సదరు వాయిదా కోజుకు 10 గంటలకు కోర్టువారియెదుట హాజరు అత్తేవలె తెలియపర్చుకోవలసినది.

జి. రామనాథన్, వాదితరపు వకీలు.

మదన కామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనులపాటికి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తున, కుక్కనట్టుము, అతిమూత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తి, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1-4-0. బాలకుగంధి లేహ్యము—రక్తశుద్ధి శ్రేష్ఠమయినది సనామేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20. తుల డబ్బీ రు. 1-4-0. ఐ. పి. శివార్లు వేడు. పి. సి. పి. అండుకోఆయుర్వేదసమాజం, పేరి డి. పి. నల్లూరుడల్లా.

విదేశవాసులు

మహాత్మాగాంధీగారి అరెస్టు

లండనులో అయిదవ తేదీ యుదయమున తెలియుట

తెలువింగు కార్మికపక్షమువారు
నిస్సంశయముగ ఖండించుట

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 5.—ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాంధీ గారిని అరెస్టు చేసినందులకు తెలువింగు కార్మికపక్షమువారు నిస్సంశయముగ ఖండించుచున్నారు.

నేడు ప్రపంచములో అందరికంటెను గాంధీగారు ఉత్తమును. అట్టివానిని ప్రభుత్వమువారు, ఎవరైనను అరెస్టు చేసి నచో తమరిని తామే ఖండించుకొన్నట్లు అగునని పెన్నరు బ్రాక్స్ గారు ఫ్రీ ప్రెస్ విలేజియన్ డెలివరెస్.

మహాత్ముని అరెస్టునుగూర్చి చర్చించుటకు కామన్సుస్థలో నేటి మధ్యాహ్నము పెన్నరు బ్రాక్స్ గారు సభ నాపు జేయవలెనని తీర్మానము సుపాదించెదరని. ఫ్రీ ప్రెస్ తెలుపుచున్నది. జుహూరాలూ పెహ్లాగారి అరెస్టునుగూర్చి చెప్పిన తీర్మానమును నిరాకరించినటులే కానున్న సభాభ్యుత్సాహు ఈ తీర్మానమునుగూడ నిరాకరించునేమో యనుచున్నారు.

గాంధీగారిని అరెస్టుచేయక తప్పినది గాదని తెలిసినవారనుకొనుచున్నారని మేజరు గ్రాహంపోలుగారు ఫ్రీ ప్రెస్ లో డెలువుచున్నార భారతీయులు తమ ఆశయములను సక్రమకాంతిపద్ధతులచే నెరవేర్చుకొనుటకు పెన్నరుగారు సామర్థ్యము ప్రభుత్వమువారును ఎంతమాత్రము అడ్డురారనిరి.

లండన్, మే 5.—గాంధీగారి అరెస్టునుగూర్చి నేటి యుదయముననే లండనులో డెలివరెస్. వివరము లన్నిటిని సాయంత్రపుపత్రికలు ప్రకటించినవి. భారతీయులు ఆతురతగ వీటిని జదివిరి. కొద్దిరోజులనుండి గాంధీగారిని అరెస్టుజేతురని అనుకొనుటచే వీరిలో అంతరంగ ముదయించలేదు.

స్థూలపత్రిక ప్రభుత్వనిర్బంధమును ఆమోదించుచున్నది. ఇండియాను బురికొల్పుటకు గాంధీగారిని ఎత్తులన్నియు ఇచ్చుడు వ్యర్థమైన వనుచున్నది.

ఈవినింగు న్యాయపత్రిక మాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును డెలువుచున్నది. ఇంతకుముందు గాంధీగారిని అరెస్టు చేయరాదని ఇండియా ప్రభుత్వము నిశ్చయించినపుడు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఏమిలాభము గల్గెనని రాజప్రతినిధి తనను తాను ప్రశ్నించుకొనవలెను. ఇండియాలో ఆయాచోట్ల అసంతృప్తి బలముగ ఏర్పడినచోట్ల లా-ఆర్డరుకు మరల స్థాపించుట కష్టము. అంత లేక అయిన పనిగాదు. నైపును నివేదకు కాంతముగ భారతీయులు చర్చించుట అసాధ్యము కావచ్చునని ఈవినింగు న్యాయపత్రిక వాకొనుచున్నది.

పెహవరు అల్లరులు

లండన్, మే 5.—పెహవరు పరిస్థితులు పూర్తి గ కాంతించినవని డెలియచున్నవని పెన్నరుగారు కామన్సుస్థలో డెలివరెస్.

ఇంతవరకు బ్రిటిషు, విదేశీయులను ప్రముఖనే బహిష్కరించుటకు భారతీయులు నిశ్చయించిరని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు డెలువుచున్నట్లు పెన్నరుగారు లంకామైదువస్త్ర బహిష్కరణమునుగూర్చి హ్యోకింగుకా రడిగినప్రశ్నకు పెన్నరుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. గత పదిరోజులనుండి ఇండియాలో విదేశీవస్త్ర బహిష్కరణ యుద్ధము ముమ్మరముగ సున్నది. ఈ బహిష్కరణము నాపుజేయు చర్యను దీనుకొనవలెనని హ్యోకింగుగారు నూచించిరి, బహిష్కరణవాదులు కాసనములను ధిక్కరించుచో అట్టిచర్యను దీనుకొనెదమని పెన్నరుగారిని పరిస్థితులు పెన్నరుగారి ఏర్పడమర్చుటను హ్యోకింగుగారు నూచించిరి. అకాంతిచే బహిష్కరణ నిచ్చితిరునని మిల్లుగారినిరి. తాను బ్రిటిషు మంత్రివర్గములో నొకడనయ్య బ్రిటిషు ప్రజల పట్ల తనకు బాధ్యత గలదని వెర్నా డెవిస్ గారు డెలుప ప్రత్యుత్తరము నీయలేదు.

(రూటరు)

లండన్, మే 5.—1827 రెన్యూలేషను ప్రకారము గాంధీగారిని అరెస్టుజేసి-నిషయము పెన్నరుగారు డెలివరెస్. క్రొత్తగా అల్లరులు జరిగినటు ఏప్రిల్ 29 తేదీ తరువాత మరల ఏమియు తెలియలేదని పెన్నరుగారినిరి. గాంధీగారు మొదటిసారి బందీగ తలంచబడిరా లేక సాధారణ ఖయిదీగ కాచుచున్నారా యని కర్నూలు వెడ్డెల్ డే గారడంగ కనుగని అవిషయమే డెలివెదనని పెన్నరుగారినిరి.

నేరమును మోపి గాంధీగారిని విచారించెదరా యని బ్రాక్స్ గారు 1827 రెన్యూలేషనుక్రింద నిర్బంధములోనుంచుట కుద్దేశించితిమని పెన్నరుగారినిరి. ప్రస్తుత పరిస్థితులు తీవ్రముగ నుండుటచే భారతీయులతో రాజీక భగిరధప్రయత్నము లను జేయవలెనని బ్రాక్స్ గారినిరి.

ఏమిక లిగిననుసరే భారతనాయకులను రప్పించి రొందు చేబిలు సభను జరిపితీరెదమని పెన్నరుగారినిరి. ఇదివరలో డెలివరెస్ దానికంటె ఎక్కువగా పెహవరు అల్లరులనుగూర్చి డెలుపజాల నని పెన్నరుగారు కమాండరు కెన్వర్టీ గారికి డెలివరెస్.

పెహవరులో 11 గురు కాంగ్రెస్ నాయకులను నూమూలు కాశనతిరస్కారమునకు అరెస్టుజేసిరి తర్జిలు గారితో డెలుగారినిరి. ముందుబాగ్రతకై అందరిని అరెస్టుజేయుచు న్నారమనిరి. గాంధీగారి విషయముమాత్రము ప్రత్యేకవిషయ మనిరి. కాంగ్రెస్ పక్షమునకు నాయకత్వమున్నంతమాత్రాన అరెస్టుచే పెదరన్నమాట యదార్థముగాదనిరి. పెహవరులో భారతసేనలో అసంతృప్తి ప్రబలినదన్న విషయము ఆ ఒక్కపటాల మునకు జెందిన విషయమే నా అన్నప్రశ్నకు తక్కినసేనలలో అట్టి అసంతృప్తిలేదని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు డెలువుచున్నారనియు ఆ ఒక్కపటాలమునుగూడ తీసి వేసి గత 5 సేనలను నియమించితిమని పెన్నరుగారినిరి.

పరిస్థితులనుబట్టి పత్రికాప్రకటనలు బ్రెలునునకు సరిగా యదార్థమును డెలువుచుట కాగా పరిశీలనమును గావించుచు న్నారమని పెన్నరుగారు కెన్వర్టీ గారు లేఖపరిశీలననుగూర్చి (సేన్సెస్ పిప్) అడిగిన ప్రశ్నకు జదులీడిరి.

ఇండియాలో ఒకరుచున్న సంగతులను దాచకుండ నిజమును బ్రిటిషు ప్రజలకు డెలువుచున్నారని పెన్నరుగారికి తృప్తి కరముగ నున్నారా యని కెన్వర్టీ గారడంగ కామన్సుస్థలో ప్రశ్న లడుగుచున్నార ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చుచున్నార మని పెన్నరుగారినిరి.

ఇండియాలో భారతీయులు పీఠులలో పడియుండ ప్రభుత్వసాయధాతకులమును వారిమీద పోనిచ్చి రన్నమాట నిజమేనా యని బ్రాక్స్ గారు పత్రికలలో తానును జూచితినియు కాని ఆసంగతినిగూర్చి ఏమియు తెలియదని పెన్నరుగారినిరి.

మహాత్ముని అరెస్టు వార్తలు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 5.—ఉదయపు పత్రికలలో ప్రకటించుటకు వీలుగాకుండ గాంధీగారి అరెస్టువార్తలను ఆలశ్యముగ ప్రకటించిరి. ఒక్క మూడు ఉదయపుపత్రికలు మాత్రము రెండవముద్రణలో గాంధీగారి అరెస్టువార్తను ప్రకటించినవి. వ్యాఖ్యలు లేవు

కేపురాష్ట్రము

అయిదుగురు రంగుజాతుల వ్యక్తులు చనిపోయిరి

17 గురు తీతగాత్రులైరి

(రూటరు)

లండన్, మే 5.—వర్నెస్టరు (కేపుటపుక) పోలీసు వారును త్రాగిన రంగుజాతులవారును డీకొనిరి. కత్తులతో పాడుచుకొనిరి. పోలీసు నాయకుని త్రాగిన రంగుజాతుల వారు గొడ్డలితో పడగొట్టిరి. తమ నాయకుని గాపాడుటకు పోలీసువారు తుపాకులను రంగుజాతులపై గాల్పిరి. అయిదుగురు రంగుజాతుల వ్యక్తులు చనిపోయిరి. 17 గురు తీతగాత్రులైరి. ఇద్దరుకనిస్తే బిల్లుకు డెబ్బలు తగిలెను. కేపుటపునుండి 50 కచ్చేనీలను ఆయుధపాణులై వచ్చిరి.

నూతన పుస్తకములు

ఈ క్రింది పుస్తకములు, అంధ్రుల నవీనాశయములు, నూతనోద్దేశములను డెలువుచున్నవి:—

కం. లాక్షి, రాజేశ్వరి—నవలలు

త్రకథామణి-1-2 భాగములు- చిన్న చిన్న చిత్ర కథలు దీనిలోగలవు.

ఇవి-క, “ఎగ్గి పునః సంసారపథములు”, “వ్యాసా విధి”, “సోమరామందరిని జులపరిత్రములును” గలవు. ఒక్కొక్క దాని వెల 8 అణాలు. వెలుయవార, ఏతద్దర్శకరయగు రామసం వెంటటపుడు యం. యె. గారికి, గుంటూరు వ్రాసికొనవలెను.

మహాత్ముని నిర్బంధము

దుర్గాబాయమ్మగారి ప్రకటన

మదరాసు, మే 5.—శ్రీమతి దుర్గాబాయమ్మ గారు, మదరాసు సత్యాగ్రహోద్యమ నాయకురాలు, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చి ఫ్రీ ప్రెస్ విలేజియన్ డెలివరెస్.

మహాత్ముని నిర్బంధము దేశీయులందరిపై సవాలు వంటిది. గాంధీజి నిర్బంధింపబడినను నిజముగ నిర్బంధింపబడ లేదనియే చెప్పవచ్చును. వారి నిర్బంధమువలన ఉద్యమము నకు యెక్కువ ప్రాముఖ్యత వచ్చును. గాంధీగారు చెప్పినట్లు “కావలసినది బడసి జయముగాంచి వర్తను, లేదా సముద్రము లో పడి చచ్చునని” గాంధీగారు డెలివరెస్ దృఢసంకల్పముతో నునమందరము పనిచేయవలెను. కేళములోని యువకు లందరును యాయుధమునందు చేరుట కిది యాహ్వానము. మహాత్ముడు భారత స్త్రీలయందుంచిన విశ్వాసము వ్యధకాదని స్త్రీలు రుజువు చేయవలెను. మన నైతిక దాష్ట్య చిహ్నమును మద్యపానము, బాహ్య దాష్ట్యచిహ్నమును విదేశీవస్త్రధారణయు నిర్మూలన మొనర్చుటకు స్త్రీలే పాటుపడవలెనని మహాత్ముడు చెప్పియున్నాడు. వి. జె. పటేలుగారు వెంటనే స్వాతంత్ర్య పోరాటమునందు దుముక వలెనని ఆజ్ఞ యిడిరి. ఇంతవరకు అనుమానించుచున్న వారందరు నిరంకుశాధివర్తమువారి మాయలోబడక యంతిలో మన ఉద్యమమునందు చేరెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

గాంధీగారు అరెస్టుయినందున మదరాసు పొరులందరు శత్రు ఆప్రయత్నముగ హర్రాల్ జరుపుట వారివిధి. ఎట్టి సందర్భములలో నైనను అహింస తప్పరాదు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

కరాచీలో ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిన గ్రంథములను సభలో చదువుట

కరాచీస్త్రీల ఉత్సాహము

కరాచీ, మే 4.—కరాచీనగరవాసులు సమిష్టికాసనోల్లంఘనమును జయప్రదముగజరిపి ఇప్పుడు ఇతరచట్టములనుల్లంఘించు విషయమై ఏర్పాటులు గావించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు నిషేధించిన రాజద్రోహపు గ్రంథములందు కొన్ని భాగములను బహిరంగసభలలో చదువవలయునని సత్యాగ్రహ సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. నేటిదినము సాయంత్రముజరిగిన పౌరసభలో 5 వేలమంది స్త్రీలు, 15 వేలమంది పురుషుల ఎదుట నిషేధగ్రంథములందరి భాగములు చదువబడినవి. రాజద్రోహపూరితములగు గీతములు గేయములు పాడబడినవి.

పీఠుట అయిదువేలమందిస్త్రీలు బాండుతో నగరముం తయై ఊరేగిరి. ఇంతగొప్పస్త్రీల ఊరేగింపు ముందెన్నడు కతాచిలో జరుగలేదు. స్త్రీలు ప్రారంభించిన మహిళావాసరమున కిది కడపటిదినము. స్త్రీలవాసరము అతిజయప్రదముగ జరిగినది. విదేశీవస్త్ర బహిష్కరణము గురించియు మద్యపాన నిషేధము గురించియు స్త్రీలు ప్రచారము చేసగ సరిపిరి ఇప్పటికి రెండువేలమందిస్త్రీలు వాలంటీరులుగ చేరినారు. వెయ్యిమంది స్వదేశీ ప్రతిజ్ఞాపత్రములందు సంతకముచేసిరి.

మహమ్మదీయులు అధికముగ సత్యాగ్రహోద్యమము నందు చేరుచున్నారు. (ఫ్రీ. ప్రె.)

హైందవ వైమానికుల ఆకాశగమనము

కరాచీనుండి కలకత్తాకు

కరాచీ, మే 4.—బాంతా ఎంజనీరింగు పరిశ్రమాల యముయొక్క స్వంతవారులగు కే. బి. దాస్ గారును, కలకత్తాలో జనపనార, బట్టలవర్తకులగు బి. లోహియాగారును చిన్న ఏరోప్లేను నొకదానినికొని, కనివారమునా డుదయమున కలకత్తాకు వయినమైవెళ్లిరి వారు ఢిల్లీ, ఆగ్రా, భాన్సూరు పట్టణములమీదుగా కలకత్తాకేగెదరు ఇరువురును వంగరాష్ట్ర ఆకారమునకు బుచ్చుకుజెందినవారు ఇరువురును మొదటితరగతి (ఫిర్స్ట్ క్లాస్) లై సెన్సులుగలవు దాసుగారు వంగరాష్ట్రములో వాయు విమానమును నడుపుటకు నేర్పినవారిలో ప్రథమములు లోకి యాగారు యటలే మార్వారీలో ప్రప్రథములు. వారిరువురును యావిమానముమీద వ్యాపారసములగు పనులపై ప్రయాణముల సాగింపదలచియున్నవారలు. (అ. ప్రె.)

ఈ టెక్నెట్లు, మెయిలు, ఎస్సెస్మెంట్ బండ్లలో ప్ర
యోగము చేయటము ఈ పర్యాయమున.

సా ర స్వ తా ను బంధము

ప్రేమఫలము

ఎస్. వి. సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, బి.టి. ఎస్.

1

శ్యామలరావు కొత్తగా ఎం. ఏ. స్కూలు కాలేజీలో యింగ్లీషు బ్యాటరుగా ప్రవేశించెను. రు. రు. బాలిక సంవత్సరాలవయస్సునుండి బక్రపలాపని పాడు గాటిమనిషి; కొంచెం చానునచాయ అయినా అందం గానే ఉంటాడు. తన మనస్సుకు నచ్చినవన్నీ కనపడక పోవడంచేతకాబోలు యింకా పెళ్లి చేసుకోలేదు.

కాలేజీలో యిస్తున్న మాటయిరవయిపూపాయిలా ఖచ్చి పెట్టడానికి తానొక్కడే గనక, ఎక్కడైనా యిరవై రూపాయలకు ఒక చిన్న మేడ అద్దెలు వున్నట్లున్నాడు. చిన్న పుట్టింది పువ్వులచెట్టుంటే సరదా అనికీ, అంచిత శ్రమిండి మంచి రకరకాల శ్రావణము, నులబీమెక్కల, నుల్లీల, దవనం సుపాదించి, గోలేల్లో దీసి, దాబాయాది పెట్టించెడు, పిల్లినేపలుకుతాడు, మొక్కగో నీర్లురాస్తాడు అని చెప్పి ఒక కర్రవాణ్ణి అయిదురూపాయల తీరంబాది బుట్టోతుగా నేను కున్నాడు.

కాలేజీలో రోజుకు ఏడో మూడుంటలసేపు చదువు చెప్పి, రోజున కాలయంతా నేపీమీతులతో బాతాకాటికట్టడంతోటో, క్లబ్బులో పేకాడంతోటో, లేకపోలే దాబాయాద పూవులచెట్టునుద్దము యాకీ ఛెగ్గెడ్డె, పడుక్కొని డిగిల్లుతాం న్నూ నమలు చదివడంతోటో గడిపేస్తాడు.

ఇలా ఆర్నెల్లు కల్యాణాశాస్త్రిగడిపిపోయాయి. ఒక నెలకు సాయంత్రం శ్యామలరావు క్లబ్బుకువెళ్ళేడు. ఇంకా పట్టుకొన రూ. ఛెరలేను. అందుచేత ఏమయినా మిటంబు వున్నా దెమో అని నోటీసుబోర్డునకి వెళ్ళెడు. 5-80 కి ప్రాఫెసర్ మోహన్ యం. ఏ. యల్. యల్. డి గాంచే "కారదాబిలునుకూర్చి చచ్చి" అని నోటీసు వుంది. సరే అదేబోట్ వినేవెల్దామని శ్యామలరావు సభాభవనలో ప్రవేశించెడు. ఒకపూడెంటులేచి నెనకుప్పీ బ్యాటరుగానీ యిచ్చెడు

ఇంకమా తొక్క మొదలు పెట్టడానికి పది నిమిషాలు క్యూకొనివుంది. శ్యామలరావుకు అటాయటూ ప్రచారం చేయడం మొనర్చెట్టాయి. అతనిమాపుల్ని ఎడమపక్కన కూర్చున్న ఒక యువతి ఆకర్షించింది. ఆమెకు రమారమి యిరువై మూడు సంవత్సరాలున్నాయి. యిరవై యేండ్ల దానివలె కనిపిస్తోంది. అట్టి పాట్టికాకుండా, పాడుగుకాకుండా సాధారణపు యువతి మనిషి; పాడుగుకుతగిన అం. సౌభవం ఉంది. నుండ్రనిమాను, లేడికన్నులు, దబ్బుపండువంటి కేరిరచ్చాయ; పిటికన్నీటికి పార్శ్వవలె ధరించిన పన్నుని కలారీరంగు శిల్పచీర, నల్లనిబాడీ కొత్తఅందాన్ని యిస్తున్నాయి. "సరే, ఎవరో మనకెందుకని" మొహం తిప్పుకున్నాడు, కాని వనస్సు ఊర్చుకో నియ్యలే ఎవరైనా తనటు తల తిప్పి చూడడం గవనిస్తున్నారేమో అన్న భయంతో పడేపడే అట్టే చూడడంమొదలెట్టాడు. ఆమెకూడా ఇతన్ని చూసింది, పలకరించడానికి సంకల్పిస్తున్నట్టు కనపడ్డాది. సరే మాట్లాడితే తప్పేమిటి శ్యామలరావు ఆమెను పలకరించెడు.

"ఏమండీ, మీ రెవరో నేను తెలుగుకో వచ్చునా?"

ఆమె అందమైన పన్నుని గొంతుతో జబాబు చెప్పింది, చిరునవ్వు నవ్వుతూ

"నాకీరు సరోజిని. B. A. పాఠ్యము యిచ్చటి కేరీ హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయినిగా నున్నాను."

శ్యామలరావు కూడా తన్నుమెకు తెలియజేసుకున్నాడు.

"శ్యామలరావుగారూ, నేను కుదిసము, మీరవయం కలిగినందుకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. శ్రేణుసాయంకాలము నాయంటికి మీరు దయచేయవలెను నుమండీ!"

"అయ్యో, యెంతమాట మీరంతగా చెప్పవలెనా?"

ఇరువురి మనస్సులు ఎంచేతనో అందోళన చెందాయి. మాతనపరిచయంవలన కలిగిన సంతోషానికియంచే కాబోలు ఏమయినా పారీధ్యకి మరితెచ్చిరిమిద మనస్సునెళ్ళలేదు, లేచి యెవరియింటికి వారు వెళ్లి పోయారు.

2

ఆనాడు రాత్రి శ్యామలరావుకు నిద్ర నున్న కళ్ళుమానుకునేసరికి సరోజినినిగ్రహం ప్రత్యక్షమయ్యెడిది. రాత్రంతా అరికవ్వంపూడ గడిపాడు. మరునాడు కాలేజీలో వెంట్రోబాగు లేదని పోతాయి చెప్పడంమానేసి ఊరికి కూర్చున్నాడు. నాయంత్రంనాలుగుంటలు ఎప్పుడవుతుందని ఆత్రుతతో గడిగడిగి రిక్కుగాచీచూడడం మొదలెట్టాడు. నూడెంట్లు ఏమిరామేస్తారు గాని నాచీ యిన్ని నూర్లు చూసుకుంటున్నానో వెంట్రోబోనో లేదన్నాడు. ఇది జబ్బు లక్షణంకాదుకదా అని ఒకరితో ఒకరు సుసంపర్కమై, వెళ్ళవలెవుడు సొగలు ఎందుకొరపాడుకునో

ట్రావో అనిసుకున్నాడు శ్యామలరావు. ఒకపూడెంటువున కంటిని దానిపేరు 'Poems by Mrs. Sarojni Naidu' అని చదివీపరికి శ్యామలరావు శుభుశుభుపశీకుప్పీలాంచి లేచి నిలబడ్డాడు. తనసరోజిని కాదని ధైర్యం తెచ్చుకొని నిట్టూర్చునిడు న్నూ క్షర్పిలోమక్లామలపడ్డాడు. ఎలాగయితే నేం నాలుగుంటలయింది. కాలేజీవిడుదలగంటకొట్టిసారు శ్యామలరావు తిలదానం వట్టినవాడిలాగ గబగబయింటికి వెళ్ళెడు. వెంటనేదున్నలు మార్చుకొని నీటుగాటాయల్చేసుకొని సరోజినియింటివేపు బతులు నేరేడు.

ఆక్కడకి వెళ్ళిపరికి సరోజిని ఒకపీపాయిలై శుభ్రమైన టేబిల్ క్లాకు కేసి దానిమీద ఫలహారములు టీని సిద్ధముచేసి ఉంచించి శ్యామలరావుకు స్వాగత మిచ్చి ఫలహారములను స్వీకరింపుడని ప్రార్థించింది. ఇరువురును ఫలహారంచేసి టీ తాగెరు. తర్వాత ఒకరినొకరు చూసుకుంటూ చాలాసేపు కూర్చున్నారు. వారి మనస్సులు అనేకభావాలతో నిండియుండడంచే కాబోలు మాటలాడలేక పోయారు.

చీకటి పడింది. శ్యామలరావు లేచి మీరు చేసిన మర్యాదకు నేనాన దధిరితుడనయ్యాను. మీరు శ్రేణు సాయంత్రము నాయంటికి రావలయునని వాగ్దారిక అన్నాడు. సరోజిని తప్పక వచ్చవని వాగ్దానం చేసింది. శ్యామలరావు శీలపు తీసుకొని యింటికి వెళ్లిపోయాడు.

మర్నాడు సాయంత్రం సరోజిని శ్యామలరావు యింటికి వెళ్ళింది. ఫలహారమును ముగించి టీ తాగిన తర్వాత యిద్దరూ దాబాయాదికి వెళ్లి కూర్చున్నారు. అప్పుడే రెండు రోజుల పరిచయం అయింది గనక మాట్లాడుకో గలిగెరు.

సరోజినిగారూ, మీరును నేనును నేపీమీతుల ముగులై పైపరికల్పము, అమియుగాక ఇద్దరినూ విద్యాభ్యాసో పని చేస్తున్నాము. మనము వీలయినంత తరుచుగా మీయింటనో వాయి అన్నో కలుసుకోవలెను

"శ్యామలరావుగారూ, నాకీర్తనమూడా అదేను"

కొంచెంసేపు కాలేజీని సరించి హైస్కూలును సరించి మాట్లాడుకొన్న తర్వాత సరోజిని వెళ్ళడానికి లేచింది శ్యామలరావు ఆమెను సుమ్యంనరకు సొగసం చేసు.

3

అనుకున్న ప్రకారం శ్యామలరావు సరోజిని రోజూ కలుసుకొని చాలాసేపు సంతోషంగా మాట్లాడుకుంటుండే వారు. రాసురాసు వారిపేరం అభిశమయింది. ఒకరినొకరు ఒకరోజు చూడకోకుండా ఉండడం కష్టమనిపించింది. సరోజిని గదిని శ్యామలరావు ఫోటో, శ్యామలరావు గదిని సరోజిని పోటో అలంకరించాయి.

ఒకనాడు సాయంత్రం సరోజిని పాఠశాలలో ఏడోపని యుండడంచేత శ్యామలరావును కలుసుకోలేకపోయింది. కారణమును తెలుపుతూ, సాయంత్రము రాజాలనందుకు త్రిమింపును నియం, రాత్రిభోజనం అయినతరువాత వచ్చెదననియు చీటి న్రాసివంటింది.

ఆరోజు పాఠ్యము, రాత్రి 8 గంటలయింది వెన్నలపిండా రబోసినట్టుగా కాస్తూన్నాది. మేడమీద బాబాచే, శ్యామలరావు మంచంకేసికొని, సరోజినిరాకకై నీరీక్షిస్తూ పడుకున్నాడు. నులబీపువ్వులు, అప్పుడప్పుడే వికసిస్తున్న మల్లెపువ్వులు, చల్లగా వీచుచున్న గాలిని సువాసనతో నింపేసాయి. సరోజినివచ్చుట ఆలస్యమయ్యి కొద్ది, శ్యామలరావుకు ఆత్రుత హెచ్చయి పోయింది.

కుడకు సరోజిని వచ్చింది శ్యామలరావు ఆమెకోవడ కళ్ళునిచూడంచేకు ఆమెదానిపైమాడ్చింది.

"సరోజి! ఏమిది ఇంతఅలస్యం చేసేవు. నీవచ్చిందా కా నాకు ఏమి తోచెనుమా!"

నేపీహం హెచ్చయినతరువాత సరోజిని సరోజి, శ్యామలరావు శ్యామ అయ్యెరు

"ఏంచేసేది శ్యామ! హెడ్మిస్ట్రెస్ తో మాట్లాడివచ్చి పరికి చీకటిపడింది. నిన్న సాయంత్రం చూడకపోవడంచేత నాకివార అన్న మేనానరి గ నోటికిపోయిందికాదు. ఏదోఎంగిలిపడి కడుక్కున్న చెయ్యి తడై నా ఆరకుండా యిలావచ్చినను."

ఇరువురుకు కొంచెంసేపు ఊరికి కూర్చున్నారు శ్యామలరావు మళ్ళీ మొదలెట్టాడు మాటలు.

"సరోజి! చెప్పితే నమ్మెదనో లేదో గాని, నిన్ను ఒక నిమిషం చూడకపోలే నామనస్సు నిమిత్తంగా ఉండదుమా" "నాకుమా అదేమా సరకు."

"కారణమేమిటో చెప్పగలరా?"

"నేపీహాను"

"కాదనుటంటాను ఎంతమంది నేపీమీతులు చాలాకాలం విడిపోయి ఉండడం మనం చూడలేదు? + X..... సరోజి నిజమైన కారణంచెప్పిదా?"

"తప్పకుండా చెప్పాలి"

"అయితే యిలారా ఒక రహస్యం నీతోచెప్తాను" అని ముందస్తుమీదా చూటుమాపించెడు సరోజిని వెళ్ళి శ్యామలరావు పక్కన కూర్చుంది.

"కారణమేమో తెలుసునా?" అన్నాడు శ్యామలరావు మళ్ళీను.

"ఆ తెలిసింది లేదు లేదు తెలియదు"

"చేసు"

"నిజమే? అంత అదృష్టమే,"

"అనుమానమెందుకు?" అని శ్యామలరావు ఆమెను తన కాగిటిలోనికి తీసుకున్నాడు. ఆమె అనుమాన నివేరికోసం ఆమె ముఖమునై లెక్కలేనన్ని ప్రేమముద్రికలు చిత్రించెడు. మందమారుతము వీచుచుండుటచే కాబోలు ఇద్దరునూ ఒళ్ళురుచి చి మంచముపై పడుకున్నారు.

రాత్రి 12 గంటల ఫిగంగి చేసేరు. ఆచక్కకు! సరోజినికీ స్రవంత జ్ఞానం కలిగింది.

"శ్యామ, చాలారాత్రయింది. నేనింటికి పోతాను" అని అన్నది. ఆమెనింటికి దిగవెట్టి శ్యామలరావు తిరిగి వచ్చెడు.

ఆరోజునంచీ వారిరువురూ నేపీమీతులేకాక, ప్రేమ భాసులుకూడా అయ్యెరు.

4

నేపి కాలపు శీలపులయిపోయిన తరువాత కాలేజీ తెరిచారు. కొత్తవిద్యార్థుల ంద రూ ఒక రొక రే చేరుతున్నారు. ఒకనాడు శ్యామలరావు బి. డె. జ్యూనియరు లైబ్రరీక్లాకుకు వెళ్ళెడు. కొత్తగావచ్చిన విద్యార్థులు గనక వారితో పరిచయం కలుగజేసుకోవడంతో రెండుగంటలు గడిపినెడు.

కొత్తగాచేసిన విద్యార్థులలో కమల యొకరై. కమలకింకను వయస్సు పద్దెనిమిది సంవత్సరాలే. అందమునం నేమి, అంగసౌష్ఠవమునం నేమి సరోజినిని విించియుండెను. శ్యామలరావు ఆమెదగ్గరకు కూడా వెళ్లి మాట్లాడెడు. శ్యామలరావు ఆమెతో మాట్లాడు గున్నంత సేపూ ఆమెపక్కను కూర్చున్న విద్యార్థి శ్యామలరావును ఎంచేతో గాని కోపం గా చూసేదు కమల తనపక్కను కూర్చున్న విద్యార్థినికూడా శ్యామలరావుకు చూపించి "యింకను నాన్నే పొత్తుడు కద జాకరం వు. ఈయన, నేను ఇంటగమిడియేటు ఒకే కాలేజీలో చదివి పాఠ్యంయిచాము. ఈయన సహాయమే లేకండినచో నేను ఇంగ్లీషు పాఠ్యము యుండను హోస్టలులోనే ఉన్నాము, వాడెంగారు మాకు ఎరుసగులు యిచ్చెరు. అందుచేత యావూల్లోకూడా మేము కలిసి ఉండడానికి అస కాసం కలిగింది" అని చెప్పింది.

"లేత స తోషమే వీయినప్పుడు హోస్టలుకువచ్చి మీ యిరువురతోటి కొంతకాలము గడిపెదను" అన్నాడు శ్యామలరావు.

శీలపుదినమున శ్యామలరావు హోస్టలుకు వెళ్ళెడు. కరుణాకరరావు ఆతన్ని కమలగదిలోకి తీసుకువెళ్ళెడు. ముగ్గురుకు కొంచెంసేపు పుస్తకములు గరించి, వాటిని వ్రాసిన కవులు సరించి, కాలేజీసరించి మాట్లాడిన తరువాత కమల కాఫీ తయారుచేసింది. ముగ్గురు దాన్ని కాశేసేరు.

శ్యామలరావు యింటికి వెళ్లి పోతున్నప్పుడు కమలతో "కమల! నీకు యింగ్లీషులో బలము చాలడంటివే. నావద్దకు వచ్చుచుండినచో నీకు సహాయము చేసెదను" అనెను.

"మీరు చూపుచున్న దమకు చాలా కృతజ్ఞులను. మీరు చెప్పిన ట్టినచ్చెదను" అని కమల జబాబుచెప్పింది. కరుణాకరరావు మొహము ఎందుకో ఒక్కమారు ఎర్రపడ్డాది.

5

అవసరం ఉన్నప్పుడల్లా కమల పుస్తకాలు పట్టుకొని శ్యామలరావు యింటికి వెల్తుండూది. కరుణాకరరావు కూడ ఆమెతో వెళ్లి వాడు. శ్యామలరావు పారము బోధసరుస్తున్నంతసేపూ కరుణాకరరావు కళ్ళు కమలమొహంమీద శ్యామలరావు మొహంమీద వుండివిగాని పారముపై ధ్యానమేల్చెడు.

కమలతో పరిచయము కలిగిననాటినుంచీ శ్యామలరావు సరోజినిపై చిరీకన్ను వేసాడు. ఆమె యింటికి తరుచు వెళ్ళడంచూసినెడు. సరోజినికీ కమలను సరించి ఏలాగో తెలిసిపోయింది. ఒకనాడు శ్యామలరావు సరోజిని యింటికి వెళ్ళిపరికి ఆమె యేడుస్తూ పడకకుప్పీలో గూర్చుంది. శ్యామలరావు తన చేతి గడ్డతో నామెకండ్లు తడిచి "సరోజి ఎందు కేడ్చుచున్నావు?" అని అడిగెడు.

"శ్యామ నీవు యింటిదగ్గర చెప్పుచున్న పారాల్లో యొక్కదా నేనెందు కేడుస్తున్నానో కారణం కనపడలేదా?"

శ్యామలరావు మనస్సు చివుక్కునుంది.

* * * * *

"శ్యామ మునుపటివలె నీవు నావద్దకు తరుచు రావడం లేదేమి? కొత్తవింత పాఠశాలకదా? నగవారల నమ్మరాదు నుమా?"

శ్యామలరావుకు కోపం వచ్చింది; ఆ యిదెవరు నన్నీలా అడగడానికని. గాని వెంటనే ఆకోపాన్ని దిగమింగెడు క్షిణేను మాత్రలాగ.

“సరోజా! ఇలాంటి అనుమానాలు పెట్టుకుంటే ఎలా గ? కమలకు పాపము యింగ్లీషులో బలము కాలదంటే సహాయము చేస్తున్నాను. కాలేజీ మొన్న నీ తరగతిలో పనిచేయగా వుండి, తీరుబాటులేక నీ దగ్గరకి తరచు రావడంలేదు. ఇంతమాత్రానికే నీ వసుమానం పడడం న్యాయమా? నేను నిన్నే ప్రేమించుచుంటిని, నా హృదయమన నీకు తప్ప ఇంకొకరి ప్రేమకు తావులేదని వచ్చును” కాని మనస్సు మాత్రం ఈ మెలో నీకు బాంకవలసినంత అగ్రమేమిటి అని అడిగింది.

సరోజిని యెద్దునూని గబాలునలేచి ఆతనిని కాగలించుకుంది.

6

కరుణాకరరా నొకనాడు తండ్రికి జబ్బుగావుందని తెలిగ్రాము వచ్చుటచే ప్రాతకు వెళ్లిపోయెడు. కమల ఒక్కటై సాయంత్రం చదువుకోడానికి క్యాబులరానికి వెళ్లింది. కరుణాకరడు లేకపోవడంచేత క్యాబులరావు మంచమీద కూర్చున్నాడు, కమల పక్కనే కూర్చివై కూర్చుంది. అంగకవి సార్వభౌమడు ‘షేక్స్పియర్’ (shakespeare) రచించిన ‘వెనిసునగరపు వర్తకుడు’ అను (merchant of venice) నాటకము తీచేర్చు చదవటానికి.

“కమలా, అంతదూరంగా కూర్చోడం ఎందుకు? రా మంచమీద కూర్చో” అన్నాడు క్యాబులరావు.

కమల సంతోషంతోకంటా వచ్చి మంచమీద కూర్చుంది చిరునవ్వు వచ్చుతూ.

పుస్తకం విప్పేడు. చదవడం మొదలెట్టగానే మెదటి పాద్యము (In sooth I know not why I am sad)

“కారణ మెందుగజాలకుంటి, విచారంబుగంటి” అనివుంటి. క్యాబులరావు పాఠము అక్కడ ఆపుతేనెడు.

“కమలా! నాకునాదా మనస్సులో ఎప్పుడూ విచారం గానే ఉంటుందినను”

“నిజమేనండి. ఈవిచారం ఏమయ్యిందో నేను మీతో యోగింపాను.”

“నావిచారమనకు కారణమేమై యుంటుందో చెప్పు గలనా?”

“మరయితే నావిచారమనకు కారణమేమిటండి సార్?”

“చెప్తే నీకు కోరిండుకదా?”

“మేల్చుకురా, మీమీద నాకృత్యమూ కోపము రాదు. మీలేమిచేసిననూ, ఏమిచెప్పిననూ.....” అని ప్రేమనూచకులైన కన్నులు అతనికేపు తిప్పింది.

“కమలా నిన్ను నేను ప్రేమించుచున్నాను.” అని క్యాబులరావు అమెచేరులను రెంటినీ పట్టుకున్నాడు.

“క్యాబులరావుగారూ, నేనునాదా ఉ.....కాని మేల్చుకురాకదా అని తెలపడానికి భయపడ్డాను”

“ప్రేమ విషయములో భయమేమిటి” అని క్యాబులరావామెను కాగలించుచున్నాడు.

వారిరువురూ మైమరచియున్న స్థితిలో ఒకవ్యక్తి గలగల వేడవైకి యెక్కింది; వారిని చూచి గిరుక్కునతిరిగి, మేడదిగి వెళ్లిపోయింది.

15 రోజులయిన తరువాత నాడు రాత్రి 12 గంటలకు కమలగదితలుపు ఎవరోకొక కమలలేచి తలుపుతీసింది. సరోజిని మొగ్గా గదిలో ప్రవేశించి కమల తెల్లబోయి “యంతరాత్రివేళ యిలాయెందుకు వచ్చె”ని అడిగింది.

“కమలా, నీవు నాకో గొప్ప ఉపకారం చేశావు”

“వీరైతే తప్పకుండా చేస్తాను.”

“నీవు నేను ప్రేమించిన పురుషునికొని ప్రేమిస్తున్నావు తెలుసునా?”

“అవును? క్యాబులరావును నీవు ప్రేమిస్తున్నావా?”

“అవును. నామాటని నీ వారని ప్రేమించుట మామము. నీవు ముందు నేనుకల నాలోచింపకుండా తొందరపడినావు. బాగా ఆలోచించి, నా ప్రేమ వనమున నీవు ప్రవేశింపకుము. నిన్ను నేనుకొనెదను. నాకట్లు వాగ్దానము చేసినవో బోయెదను. లేనివో నిన్ను విడువను” అని కమల కాళ్లు పట్టుకుంది.

కమలను కోపం వచ్చింది. సరోజినిని దూరంగా తోసి వేసింది. “ప్రేమించుట మాత్రమే మన చెప్పుచేతల్లో ఉండదు కున్నావా? నేను క్యాబులరావును ప్రేమింపకుమానను, ఎన్నటి కైనను అతడు నాధనమే, నన్ను బంకపరచడానికి నీ వెనకు, పో పొమ్మ”ని కసిరివేసింది.

8

మరునాడు తెల్లవారినంత తొందరగా “కమల నన్నుకో నిన్నురాత్రి హత్యచేసినారట పాపము” అని చెప్పుకోవడం మొదలెట్టారు. “అత్యంతా అంత చక్కని పిల్లని చంపడానికి ఎవరికిచేతులు వచ్చినాయనూ?” అని అడవాల్సి కోరాయిల గ్గర విచారించారు. “ఒకే, నీడో అల్లరిపెస్తుందని కమల కాలేజీలో ప్రవేశించినప్పుడే అనుకున్నాము. అలాగే అయిందిరా.” అని స్టూడెంట్లు అన్నారు.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుకు ఈ కమల తెలియగానే ఆయన కొంతమంది పోలీసు జవానులతో హోస్టలుకు పరిగెత్తెడు. వెళ్లగానే కమల గదిలో ప్రవేశించెడు. కమల మంచముపై పడియున్నది. గుండెపైనున్న చీర రక్తముయ్యమై యున్నది. గది తలుపులు తాళమువేసి, ఇన్స్పెక్టరు వాడెనుగారిని కరుణాకరరావుని, గేటుకీడర్ని పిలిపించి కావలసిన ఎక్స్క్యూరీచేసి, వారిని, క్యాబులరావును, సరోజినినూదా సాక్షులుగా చేర్చి జడ్జిగారి దగ్గర కేసు వాఖ్యచేసెడు. తరువాత కేవాన్ని నాక్యరువద్దకు పోవుమార్గమై పరీక్షను పంపించెడు.

జడ్జిగారు ఆనాడే కేసువిచారణకు వేసెడు. కేసు అతి విచిత్రమైనదనంతచేత కోర్టుహాలులో కేసువివచ్చిన ప్రజలతో నిండిపోయింది. సమంగా రెండు గంటలకు విచారణ ప్రారంభమయింది.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ప్రమాణించేసి తాను ఉదయంచేసి నవనంతా జడ్జిగారికి విన్నవించెడు. “నేను ఇవాళపొద్దుట రమారమి ఆరు గంటలకు పోలీసుజవానులతో హోస్టలుకు వెళ్తేను. కమల తనగదిలో మంచముపైనే పడియున్నది. గుండెపై నున్న చీరంతా రక్తముయ్యమైయుంది. గుండెపైగాయమున్నది. ఆ గాయముచేయటం గువయోగించిన ఆయుధములేవీ అగదిలో కనిపించలేదు. ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడనడానికితగిన నిదర్శనా లేకనెవడలేదు. గేటుకీడరు సరోజిని రాత్రి 12 గంటలకు అగ తీర్చమైన పనియన్నదని హోస్టలులోనికి వెళ్లిపట్టు చెప్పుచున్నాడు. కనుక న్యాయమూర్తులు వారిని విచారించ ప్రార్థించుచున్నాను.

డాక్టరు ప్రమాణముచేసి కమల రాత్రిపన్నెండు గంటలయినతరువాత గుండెపైతగిలిన కత్తిపోటువల్ల చనిపోయినట్లుగా కాన్ఫిరమ్చున్నదని సాక్ష్యమిచ్చెడు.

“కమలను నేను బాగా ఎరుగుదును. నాదగ్గరకు తరచు వచ్చుచు పోవుచునందును. నిన్న సాయంకాలము నావద్దకువచ్చి రమారమి 6-80 కి హోస్టలుకు వెళ్లిపోయినది. తరువాత సంగతి నాకు తెలియదు.” అని క్యాబులరావు చెప్పెడు.

హోస్టలు వార్తకునాదా తాను కమలను గతరాత్రి 9 గంటలకు చూచితినినియు, అప్పటికామె గదుపుకొనియుండెననియు తనకు తెలిసినంతవరకు కమల మంచినదనిగలవేయని యు సాక్ష్యము చెప్పెడు.

తరువాతగేటుకీడరును బోనులో కక్కించారు. వాడు ప్రమాణించేసి మా ప్రభు కామందులోరు మైమించాల. కరుణాకరరావుగారు రాత్రి పదిగంటల రెయిల్లో ఎత్తారని, నేను తియ్యడంతోసం, నేను అక్కడే తొంగున్నాను. కరుణాకరరావుగారు రైలు నేటుగా రావడంతోత కాబోను నడిరేయి కోచ్చెడు. ఆయన గదిలోకల్లి తలుకేసుకున్నాక సరోజనమ్మగారు వచ్చెడు. అంత రాత్రిలోలోపలికి యెల్లదానికి యిలులేదని నెప్పెను. కాని అమె నాకు రూపాయి యి వ్వడంతోత నడిలేను. మర్నా పదిమీమిటలో తిరిగి వెళ్లిపోయింది. ఇంతే నాకు తెలుసుకు బాబయ్య! నేనేపాపం పుణ్యం యెగు గను”అని చెప్పెడు.

సరోజినిని, తరువాత సాక్ష్యం యిచ్చున్నాడు.

“నేను రాత్రి హోస్టలుకు వెళ్లినమాట నిజమే. కమల తో మాట్లాడి రిపో ఎచ్చెను. ఆమెహత్యకురించి పొద్దుట విన్నప్పుడు నాకునాదా హత్యరము వేసింది. నావల్ల నానంత యు దోషములేదు” అని సరోజిని తెలిపింది.

జడ్జిగారు:—నీవు కమలతో నేను మాట్లాడితివి? సరోజిని యేమియు చెప్పుకుండా ఉండకుండి.

అందరికీ సరోజినియే హంతకురాలని అనుమానం తుట్టింది. ఇంక మిగిలినసాక్షి కరుణాకరరావు. కరుణాకరరావు రాత్రి రమారమి నడిరేయికి వచ్చెడు కాబట్టి రాత్రి సమంగా నిద్రపట్టియుండెడు. అంతేత హత్యమగూర్చి ఆతనికేమైనా అనుమానమున్నా యేమో, ఆతడేమి చెప్పనో అని అందరూ ఆశ్రుతతో చూస్తున్నారు.

డఫ్డారు “కరుణాకరరావుగారూ, కరుణాకరరావు గారూ” అని గట్టిగా పిచ్చెడు. కాని ఇంతనేత్రా కోర్టుహాలులోనున్న కరుణాకరరావు యిప్పుడెక్కడా కనపడలేదు. అందరికీ ఆశ్రుత హెచ్చుపొయింది. జడ్జిగారు వెంటనే వారంటు ప్రాసి కరుణాకరరావును తీసుకొనిరమ్మని పోలీసుజవానులను నాలుగువేళులా పంపించెడు. వారికూదా కరుణాకరరావు యొక్కదా దొరకలేదు. అంతేత ఆ రోజుకి విచారణ చాలించారు. సరోజిని ననుమానము ఉండడంచేత జడ్జిగారు ఆమెను ఎరెస్టు చేయించి క్యాబులరావుపూచీపయిని తెలుసు యిచ్చి విడుదల చేసెడు. సాయంకాలం అవడంచేత కేసుదానానికి అగ్గరు ప్రాసియచ్చి జడ్జిగారు ఉత్తరాలు చూసుకోడానికి ప్రెసేటు యాములోనికి వెళ్లెడు.

9

కేసువాహులు కమలకేసు మున్న గదిలోకి వెళ్లిచూసేసరికి ఒకటికాదు రెండు కేవాలున్నాయి. వాళ్లు నిర్భాంతపోయి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుకు ఈ వార్త చెప్పెడు. ఇదేమిటా బాబూ ఈ వెళ్లవ నోకారీ. పొద్దుట్టుంచీ ఒక కేసుతో చస్తావుంచే

సాయంత్రానికి మరోటి తయారయింది అని వినుక్కుంటూ వెళ్లాడాయన. రెండవరోవాన్ని చూచి ఆయనకూదా తుక్కుక్కు పడ్డాడు. ఆశేనం యెవరిది? పోలీసువారు వెనుక్కుంటున్న కరుణాకరరావు కే ఆశేనంచేతులలో పెద్దకాగితం ఉంది. దాన్నితీసి ఇన్స్పెక్టరుకు చూపుకున్నాడు. దానిలో జడ్జిగారికి కరుణాకరరావు యొక్క పేరంగా రాసెడు.

న్యాయమూర్తి నాచావునకు నేనే కారకుడను కమల యు నేనును ఇంటిమీడియటు ఒకేకాలేజీలో చదివితిమి. ఆ పుటినుండియు అనగా రెండుసంవత్సరములనుండియు మా కిద పురుషును అమితమైన స్నేహమయింది. ఆమె ఆందానికి ముగ్గుడ నై రమారమి సంవత్సరమునుంచి నేనామెను ప్రేమిస్తున్నాను. కాని ఎంతేతనో నా ప్రేమను ఆమెకు తెలియజేయడానికి నాకు దైర్యంచాలిండ్కాదు. ఆమెతో యెప్పుడీసంగతి చెపదాను నకున్నా నాకు నీకువేసి. అంతేత ఉదకుండేవాణ్ణి. ఈ యూరునచ్చిన తరువాత క్యాబులరావు ఆమెను ప్రేమిస్తున్నట్లు నాకు అనుమానం కలిగింది. అంతేత కమలను క్యాబులరావును చూస్తే నాకుభయముగా ఉండెడి.

15 రోజుల క్రిందట నేను మాతండ్రిగారికి జబ్బుగా నుండుటచే మాయూరుకు వెళ్లితిని. నిన్నురాత్రి తిరిగి వచ్చితిని. హోస్టలుకు వచ్చి పడుకనీసరికి 11-30 అయింది. నిద్ర పట్టక పోవడంచేత తెలిసే పడుకున్నాను. ఇంతట్లో కమల యెవరితోనో కోపంగా మాట్లాడుతున్నట్లు వివరించి, అమాటల్లా నాఅనుమానం నిశ్చయమయింది. నేను ప్రేమించిన కమల మరెయొకరినా తగల నాకు యిష్టంలేకపోయింది. ఆమెనై నాకు గొప్ప కోపం వచ్చింది. రెండవ యెవరికి వెళ్లిపోగానే నాకత్తితో కమలను పొడిచి నంపిసేను. సరోజినిని నిమ్మగరణ మగా మీరనమానించుటచూచి కోర్టులోనుంచి సాక్ష్యమియ కండా పారిపోవచ్చి ఈయన తరమును ప్రాసివాను.

కమలను పొడిచి చంపిన కత్తితోనే, నేనును పొడుచు కొని నే ప్రేమించిన కమల సాన్నిధ్యముననే ప్రాణములను విడుదలుచును.

ఇట్లు:

కరుణాకరరావు.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఆపుత్రరాన్ని జడ్జిగారికి ప్రెసేటు యాములో అందజేసాడు. దానిని చదువుకొని జడ్జిగారు అక్కర్ల నిమిత్తులయ్యెరు. వెంటనే క్యాబులరావును సరోజినిని పిలిపించి వారి కాయుత్తరమును చూపించెడు.

క్యాబులరావు తాను కమలను ప్రేమించిన మాట నిజమే అని వప్పుకున్నాడు. సరోజిని గతరాత్రి తాను కమలతో మాటలాడినదంతయు దాచకుండా చెప్పింది. జడ్జిగారి కప్పుడు కరుణాకరరావే హంతకుడని బోధపడింది. సరోజినికి క్యాబులరావుకు నిమ్మగరణముగా క్రమ యిచ్చినందుకు తనూ పద కొడుకొని వారిని జడ్జిగారు తన మోటారులో యింటికి దిగజేట్టారు.

10

సరోజిని, క్యాబులరావు గదిలోకూర్చున్నారు. కాని ఒకరితో నొకరు మాట్లాడుకోలేక పోయెరు. పదినిమిషములయిన తరువాత క్యాబులరావు లేచి సరోజిని రెండుచేరులను పట్టుకొని “సరోజా నన్ను క్షమింపవా?” అని ప్రార్థించెడు.

సరోజిని మాట్లాడలేక యెచ్చెడింది. ఆమెతోనూడ క్యాబులరావు యెచ్చెడు. అయిదునిమిషములయినతరువాత యిద్దరూ ఉరుకున్నారు. పైకిపొయినకన్నీళ్లతో, మనస్సులో నున్న భారమునూదా పోయింది. సరోజిని క్యాబులరావును లేవనెత్తింది.

“క్యాబూ నిన్ను క్షమించు రెండులకు? నీవల్ల నేమియు తప్పలేదు. క్రేమపడి నాప్రేమధనమునిన్ను మరలసంపాదించు కోగలిగెను. నీవెన్ని తప్పులుచేసినను నీవై నాకు కోపమురాదు. ఎప్పటికీ నీవే నాప్రియుండవు.”

క్యాబులరావు అపరిమితానందమును పొందెడు. “రోజా ధన్యుడనైతిగి, ఎప్పటికీ నీవే నా ప్రియురాలవు.” అని ఆమెను తనబాహువులలో చేర్చుకున్నాడు.

బెజవాడ

మద్యపాననిషేధము

21-4-80 బెజవాడ పురపాలకసంఘాధ్యక్షు లగు మ-రా-శ్రీ అయ్యదేవర కాశ్యేరరావు పంతులుగారు నిర్బంధిగులయిన వార్త వినినతెంటనే వారిని అభినందించుచు శ్రీయుత నూరాబత్తుల రామ్మూర్తి వాయడుగారు ఖడ్గదువస్త్రముల ధరించి వారియొద్దనున్న కార్మికసోదరులచే మద్యపాన నిషేధ మును నిరసించుచు ప్రమాణపత్రములపై సంకేతముల వేయించి ఇదేవిషయము ఇతరులకునూడ ప్రోత్సహించుచున్నాడు “న మద్యపాననిషేధమును గూర్చి ప్రతి కార్మిక సోదరుడును దీక్షవహించినయెడల త్వరలో బెజవాడలో మద్యపానము నిర్మూలము కాగలదు. ఇందువిషయమై ముందంజవేసిన శ్రీ యుత రామమూర్తి వాయడుగారి మాతృదేశసేవకు తన మందరము గొనియాడదగియుండును.

(పురవాసి)

అమృతాంజనము డిపో వారి

సుప్రసిద్ధాపధముల జాబితా

	రూ. ఆ.
1. శీర్షసాయనము మాత్రలు అశీర్షమునకు	1-4
2. నజ్రులకిల ధాతువునకి	1-0
3. జ్వరహరి-జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4. అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-10
5. మూలకంకల తైలము డబ్బి 1-కి	1-12
6. తామర తైలము, తామర, తీట్లకు	0-6
7. కలరా మాత్రలు, వాంతి ధేదులకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0-8
9. దంతశాలహరి, పండ్లపాటుకు	0-8
10. కర్ణకులహరి, చెవిపాటుకు	0-8
11. గజ్జి తైలము, గజ్జి చీదలకు డబ్బి 1-కి	0-4
12. పునర్లకు తైలము, శిరపసుల్లకు	0-6
13. పేలకుమందు సీసా 1-కి	0-4
14. చందన అత్తరు, 1 డబ్బు	2-8
15. కుంభు తైలము, డబ్బి 1-కి	0-8
16. దంతశాలము, పండ్లపాటుకు	0-2
17. కుంభు తైలము, పుండ్లకు	1-0
18. కుంభు తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమహరి, పండ్లకులు ధేదులకు	0-8
20. మోహిని తైలము, పండ్లకులు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండకు నూనె సీసా 1-కి	0-6
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-కి	0-8
23. జాలాచి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. సుకుమారిమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. కుంభు ద్రావకము సీసా 1-కి	1-0
26. కఫహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కఫహరిమాత్రము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి	0-8
28. సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-12
30. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
32. కుంకుమపువ్వు తు 1-కి	8-0
33. పచ్చకర్పూరం తు 1-కి	8-0
34. కస్తూరి	40-0
35. జాన్ను తు 1-కి	8-0

పాక్షికర్పణ ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి — మదరాసు
నెం 7, తంబుచెట్టివీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

శ్రీ సనాతన గ్రంథమాల

శ్రీరామతీర్థస్వామి, శ్రీ వివేకానందస్వామి, శ్రీరామ కృష్ణపరమహంస, సోక్రటీసు మున్నగు మహాభావుల యొక్క దేశీయలను తేలుతెలుగున తెలుపు గ్రంథరాజములు.

ఒక్కొక్కటి 50 పుటలకు తగ్గని సంచికలు రెండే నెలల కొకటిగా ప్రకటింపబడును.

సంవత్సరమునకు 800 పుటలకు పైగా గల అరుదరికలు.

సంవత్సరముచందా, పోస్టేజి సహా రూ. 1-0-0

1 ప్రసూనము. గృహస్థ శ్రమతిత్వము. (శ్రీరామ తీర్థ స్వామి ప్రణీతము)

2 ప్రసూనము. మృత్యుంజయము (సోక్రటీసు ప్రణయము)

3. ఆత్మదర్శనము రెం 0-8-0. 4. జన్మాంతము 0-8-0. మొదటి గ్రంథముయొక్క ప్రతులు ఒక నెలలోనే కచ్చె పోయి, పునర్ముద్రణము గాననవి. త్వరపడుడు. మీచందాలను మని-ఆర్డరు చేయుడు.

విశేషించి ఒక్కొక్కటికి 0-3-6 ధరలకు పోస్టుచీల్లకు పంపిన, బడయవచ్చును.

శ్రీ సనాతన గ్రంథమాల మేనేజరు,

శ్రీసనాతనాశ్రమము, క్రాపావ్వువిడియోల్లూరు, గుంటూరుజిల్లా.

కృష్ణార్జున-బెజవాడ

ఆంధ్రదేశమందు అతి ప్రసిద్ధులగు మహావైద్యులైన బెజవాడ కుటుంబమునకు చెందిన వారు.

ఎజెంట్లు కావలెను

మా మండలి తరఫున ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతమున సాగించుటకు ఆంధ్రదేశమందలి అన్ని జిల్లాలయందును, అన్ని తాలూకాలయందును, అన్ని ఫిర్కాలయందును, ఏజెంట్లు కావలసి యున్నాము. “జిల్లా ఏజెంట్లకు కనీసపు పని మీద నెలకు రు 80/-లు వేతనమున్నూ, రు 20/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసిన పనిపైన కమిషనున్నూ, తాలూకా ఏజెంట్లకు కనీసపు పనిమీద నెలకు రు 32/-లు వేతనమున్నూ, రు 8/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ, స్వయముగా చేసిన పనిపైన కమిషనున్నూ, ముతా ఏజెంట్లకు కనీసపు పనిమీద నెలకు రు 2/-లు వేతనమున్నూ, రు 5/-లు ప్రయాణపు ఖర్చులున్నూ యివ్వబడును.” ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు వారి వారి యోగ్యతలను తెలుపుచు, ఈ కింది చిరునామాకు దరఖాస్తును పంపించగలరు.

కార్యదర్శి:

శ్రీ ప్రజాసహాయకమండలి లిమిటెడ్,
గుంటూరు.

వ్యాధి పీడితులకు వెర్రెనాదమిగుల పనులందు

గృహకే ముందుకొనుడు

ప్రాక్టీసింగ్ డి.ఎస్.ఆర్. మెడిసిన్

సర్టిఫైడ్ జ్యూరమాత్రలు

జ్వరహరి, శీర్షల కుపయోగమును, శిర్షమున వ్యర్థమును తగ్గించును. 40 మాత్రల సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్రాక్టీసింగ్ డి.ఎస్.ఆర్. నివారణ

కంటానీ నివారణ 70లకు. సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్రాక్టీసింగ్ కుక్క-వా దగ్గు నివారణ

పసి పిల్లలకు విక్రీతి ఉపయోగము. సీసా 1-కి రు 1-0-0

G. S. STEERS.

21, Errabalu Chetty St., G. T. Madras

ఆర్థరసాయనశాల

ముక్త్యాల (కృష్ణ)

ప్రశస్తమైనవి. కాశ్మీరుమైనవి. ఆయుర్వేద విషయములు దొరుకుచోటు. మీ కేసుందు కావలసినవూకే వ్రాయుచు. కేటలాగు ఉచితము.

మా చెన్నపురి ఏజెంట్లు

కే. వి. శేషయ్య

58. 8/15 నల్లతంబివీధి, తిరుతిక్కడి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

సర్వోత్కృష్టపాఠ్యానము—మల్లంపల్లి నుల్లికాపునకా ప్రిగారు అయినాకానముల నసత్సరిబంధము: ఆత్మీయకల్పములతో నింకియున్నది 100

నిరుదాహమృతము (వేదసారగ్రంథము)—శ్రీమతి కట్ట తిరుమలమ్మగారు భక్తిరసపరిపూరితములగు పాటలతో 04

తిలకు మహావేదముని, సంపూర్ణమున జేవితము.

లు—మానికొండ సర్వసారాయనాప్రిగారు డిబ్బి 420 పుటలు. 34-0

తన్నుండికా (ప్రథమభాగము)—సన్నిధాను సార్య నారాయణాప్రిగారు 100

సంగీత కమంతకముని 080

మహాద్విజేంద్రనాథ రామరూపానంద స్వీయచరిత్రము—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు పత్రికాకర్తయగు ముఖ్యము జరుగుచున్నది భద్రత్యైకాగితము పుటలు 214 కావ్య

లికోలందు (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 280

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి (నటీకము) —పారసమితి రామ-కాప్రిగారు 0-120

పాక్షికర్పణ ప్రత్యేకము రాష్ట్రభాషామండలి ప్రథమ పుస్తకము—రామనంద

కర్మగారు 080

శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే వెంకటసుందరావుగారు 0-8-0

కారదాంబ, (శ్రీధర్మబోధిని) నాటకము—టి. శ్రీనివాసరావువాచాధ్యయగారు 0-40

శబ్దకామిని (విభుంతువు)—శిరోధామణము, శేరిలింగంపల్లి గారు. చాలాఉపయోగకరము. చేబులోనిముడును. 1-4-0

ఆంధ్రోద్యమము—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనశబ్ద ఆధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు గలవు 1-80

ఆత్మజిజ్ఞాసాసంఘము—పారసమితి జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినపిమ్మట ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది 0-80

ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుచెట్టివీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

విజయనగరం డాక్టర్. జమ్మి వెంకట్రమణయ్య

లీషరు అందు స్పీస్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక శిక్షణ.

వైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుండుట. ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము లన్నియు క్రింది ఆదేశమునకు వ్రాయబడిన సెరి 27, మాధవవెరి మాంత్. కోర్టులో విధి.

నెలారానా చుగ్గారు.

ఆంధ్రదిన పత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పొరుగువారికి	చుట్టుమును
సబ్స్క్రిప్షన్ మొత్తము	24 0 0	20 0 0
ఆరుమాసములకు	12 0 0	10 0 0
మాస మాసములకు	6 4 0	5 4 0
మాసమునకు	2 2 0	1 12 0

వార పత్రిక

వారపత్రిక సందర్శన చందా రూ. 4 0

వారపత్రిక సందర్శనమునకు తిక్కన చందాకు పంపబడిన

చే నేనాడు, “ఆంధ్రదినపత్రిక” మదరాసు.

జ్ఞానక మార్గాంశము

ఈ భాగము అన్ని భాషలలోను లభ్యమగు విలువైన పుస్తకములను ఎక్కువమునందున ఈ పుస్తకములన్నింటిని అయినా

లభ్యము మేము అన్ని భాషలలోను మినహాయించి అయినా మానవత్వ ఫలములు సంపూర్ణముగా జ్ఞానకార్యములతో

వ్రాయబడినవి. నెల రూ 1-8-0. పోస్టు ఖర్చులు చేరు, ఆ కత్త వెంకటేశాప్రి, గోపాలపురం,

05-2 కొత్తపేటపాడు, గోదానగిరి